

Fakty UMP

Nr 1
(91)
styczeń
luty
2010

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Studencki portal

500 urodziny Józefa Strusia

Spotkania seniorów

Dydaktyka – ewaluacja

Kalendarz histologów

Na początku nowego roku, jak w każdej jednostce, na ścianach Katedry i Zakładu Histologii i Embriologii w Collegium Anatomicum zawisły nowe kalendarze. Lecz tu – jedyne w swoim rodzaju. Trudno je nazwać spersonalizowanymi. Powiedzmy więc: skatedralizowane.

Na czternastu kartach kalendarza nie ma ani jednej osoby. Chyba że liczyć rzeźbę pramatki Ewy na okładce. Co ma Ewa do histologii?

Osiemdziesiąt jeden lat temu stała pośrodku korytarza na terenie dzisiejszego zakładu. Dzieło dłuta Stanisława Popławskiego z Cechu Artystów Plastyków „Jednoróg” było jednym z tysięcy obiektów wystawy sztuk pięknych na Powszechnej Wystawie Krajowej.

Kalendarz dokumentuje właśnie wygląd terytorium katedry. Nie bez szczególnego powodu. W jednostce wciąż trwa remont i grudniowe zdjęcie „strychu do adaptacji” jest już w tej chwili nieaktualne – w styczniu pachnące świeżością nowe pomieszczenia na trzecim piętrze przeszły procedurę odbioru budowlanego. Na pozostałych stronach widać wejście do zakładu, korytarz pierwszego piętra, foyer przy jego końcu z replikami mebli i autentycznymi szlakami dekoracyjnymi ścian z roku 1929, salę ćwiczeń histologii z nowym wyposażeniem, pracownię mikroskopii elektronicznej, pracownię mikromacierzy tkankowych, pracownię mikroskopową, biologii molekularnej, bibliotekę oraz sekretariat i gabinet kierownika zakładu.

Jednak nie prof. Maciej Zabel był inicjatorem powstania kalendarza. Spiritus movens tego wydawniczego przedsięwzięcia była pani Ewa Sumelka, autorka wykorzystanych współczesnych zdjęć zakładu. Pozostałe dwa, archiwalne, pochodzą z jej bogatych zbiorów (także ikonograficznych) dotyczących historii Collegium Anatomicum i PWK. Prof. Zabel zobaczył kalendarz dopiero na katedralnej wigilii, gdy wręczono mu go jako prezent. Profesor od początku roku dzieli się tym prezentem ze współpracownikami i przyjaciółmi Katedry i Zakładu Histologii i Embriologii UMP.

MKN

SPIS

s. 6

s. 8

s. 11

s. 21

TREŚCI

NA POCZĄTEK

Wydarzenie

- Student przed ekranem komputera 4

Współpraca

- Jedź do Nancy! 6

Życie studenckie

- Kardio-radio 8
Przypadek? Tak, medyczny! 9

Historia

- Poważnie o gazie rozweselającym 11
Z Poznania do światowej historii 12

Pożegnanie

- Zbigniew Bartkowiak 13

Wyróżnienia i nagrody

15

Publikacje

16

Informacje

- Zaproszenia 18
Dziękujemy 21
Seniorzy w Polonezie 21
Pięćdziesiąt lat minęło... 22
Nowe stopnie, stanowiska i tytuły naukowe 24
Na posiedzeniu Senatu 25

Uniwersyteckie progi

- Polna 26

Nauka i szkolnictwo wyższe stało się ostatnio głośnym tematem. Proponowana przez minister Barbarę Kudrycką reforma ma prowadzić – mówiąc w wielkim skrócie – do unowocześnienia skostniałego systemu pracy uczelni akademickich, abyśmy mogli być bardziej konkurencyjni na „naukowym i edukacyjnym rynku” światowym.

Toutes proportions gardées, o powiewie nowoczesności, który jednak może przynieść rewolucyjną zmianę w dydaktyce trzech poznańskich uniwersytetów, piszemy w nowym numerze „Faktów” na pierwszym miejscu. Trwają prace międzyuczelnianego zespołu informatyków nad wdrożeniem nowej, elektronicznej metody sprawdzania wiedzy studentów za pomocą internetowej platformy e-learningowej.

W dziale „Współpraca” zamieszczamy z kolei tekst o kooperacji wielkopolsko-lotaryńskiej. Pisząc go, myślałam także o reformie min. Kudryckiej, konkretnie o idei „uczelni flagowych”. W Nancy, stolicy Lotaryngii, taka uczelnia już powstała, łącząc – choć nie zlewając w jedno! – trzy tamtejsze szkoły wyższe. Dlaczego podobna nie mogłaby powstać i w stolicy Wielkopolski? – marzę sobie w cichości ducha. Wszak cztery poznańskie uczelnie były już kiedyś jedną. Dobrą, choć – jak mówiono – „smarkatą”. A dziś miałyby już 90 lat. Zapraszam wszystkich do marzeń o uniwersytecie idealnym. Chętnie je opublikujemy.

Magdalena
Knapowska-Niziołek

Fakty UMP

Dwumiesięcznik informacyjny Nr 1 / 2010, Rok XI, ISSN 1899-2978

Redaktor naczelna: Magdalena Knapowska-Niziołek

Współpraca: Kazimierz Fryś (foto), Exemplum (skład)

Adres redakcji: DS Aspirynka, ul. Rokietnicka 6, 60-806 Poznań

tel./fax.: 061 658 41 03, e-mail: fakty@ump.edu.pl

Druk: Zakład Poligraficzny *Moś i Łuczak*, Poznań

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo do redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Numer zamknięto 1 marca 2010, nakład 800 egz.

(c) Copyright by Fakty UMP, UMP

Fot. na okładce: Kazimierz Fryś

www.ump.edu.pl

Student przed ekranem komputera

To, że komputer dla kształcącego się czy wykształconego człowieka stał się przedmiotem codziennego użytku, jest faktem dokonanym. Teraz jesteśmy na dobrej drodze, by był też narzędziem do użytku niecodziennego – egzaminacyjnego.

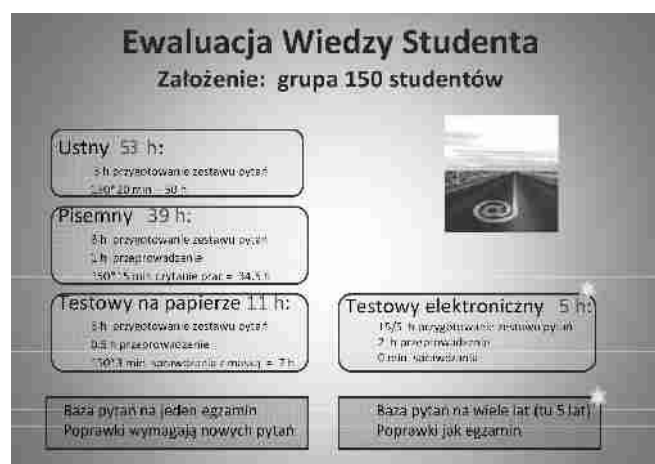
W pierwszą lutową sobotę tego roku w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym UMP miała miejsce prezentacja pierwszego etapu wdrażania nowego systemu testowania wiedzy metodą portali edukacji zdalnej (e-learning). Ten interdyscyplinarny projekt badawczy, finansowany z dotacji miejskiej oraz grantu rektorów największych poznańskich uczelni publicznych, ma charakter międzyuczelniany – biorą w nim udział informatycy z trzech poznańskich uniwersytetów: Medycznego, Adama Mickiewicza oraz Przyrodniczego.

O co chodzi

Gronu kilkudziesięciu osób zebranych w CKD – profesorom i innym pracownikom trzech uczelni, z doktorantami i magistrantami włącznie – dotychczasową pracę jedenastoosobowego zespołu przedstawiły koordynatorka projektu, dr Magdalena Roszak z Katedry Informatyki i Statystyki UMP oraz dr Anna Ren-Kurc z Wydziału Matematyki i Informatyki UAM.

Celem przedsięwzięcia jest ewaluacja procesu dydaktycznego, tzn. badanie kompetencji studenta (przeprowadzanie egzaminów i zaliczeń) oraz przeprowadzania ankiet za pomocą platformy edukacji zdalnej, czyli w formie elektronicznej. Wyniesione stąd korzyści są ogromne, tak dla wykładowców jak i samych studentów.

Wystarczy spojrzeć na zestawienie, pokazujące, ile czasu pochłania przygotowanie egzaminu tradycyjnego (ustnego i pisemnego), testu papierowego i elektronicznego. Najwięcej czasu trzeba oczywiście poświęcić na przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu ustnego. Dla przykładowej grupy 150 osób może to być nawet ponad 50 godzin. To, co proponują informatycy, pozwala skrócić ten czas nawet dziesięciokrotnie!

Liczby mówią same za siebie

Kilka niebagatelnych korzyści

Dla wykładowcy najbardziej pracochłonną składową przeprowadzania egzaminu jest zawsze przygotowanie odpowiednich pytań. E-learning umożliwia umieszczenie w bazie dużej ich puli, z której będzie można korzystać przez lata, ewentualnie kosmetycznie ją uaktualniając. Odpowiednio wybrana platforma (ze standardem testowania elektronicznego QTI) pozwala tak zestawić pytania o różnej skali trudności, że – mimo losowania indywidualnego zestawu dla konkretnego studenta – utrzymanie stałego poziomu trudności testu dla całej grupy egzaminowanych jest zapewnione.

Informacja o czasie i miejscu egzaminu jest przesyłana zainteresowanym drogą elektroniczną (celem uniknięcia nie-

porozumień każdemu studentowi otwiera się konto mailowe na serwerze uczelni), a sam czas egzaminu ogranicza się do minimum.

Ściąganie – kwestia żenująca, ale w Polsce niestety nadal aktualna – przestaje być problemem, ponieważ e-testowanie pozwala zindywidualizować zestaw pytań egzaminu oraz losować kolejność odpowiedzi na dane pytanie, tym samym praktycznie pozbawiając sensu i celowości ciche konsultacje między zdającymi egzamin studentami, dla których czas jest zresztą także mierzony indywidualnie.

Wykorzystywany w pracy nad poznańskim projektem portal e-learningowy OLAT, opracowany na Uniwersytecie Zuryjskim i posiadający rekomendację UNESCO, umożliwia zawarcie w pytaniach testowych filmów, grafik czy tekstu matematycznego. Jest to nie tylko ważne ze względów merytorycznych. Daje też możliwość uatrakcyjnienia formy pytań. Dla dobrze przygotowanego studenta taki egzamin może być prawdziwą przyjemnością.

Ponadto, co jest okolicznością nie do przecenienia, student otrzymuje wynik testu natychmiast po jego zakończeniu a wykładowca widzi go także od razu w archiwum portalu.

Patofizjologiczna próba

Inicjatorem przedsięwzięcia był prof. Andrzej Bręborowicz, kierownik Katedry i Zakładu Patofizjologii, który w listopadzie 2008 roku pojawił się w Katedrze Informatyki i Statystyki UMP z pytaniem: „Czy możliwe byłoby stworzenie automatu do elektronicznego przeprowadzania egzaminów?” Odpowiedź była pozytywna. Dr Magdalena Roszak podjęła się tego zadania i po zbudowaniu międzyuczelnianego zespołu badawczego rozpoczęła prace.

Katedra Patofizjologii stała się więc w naturalny sposób pierwszym polem doświadczalnym nowej metody egzaminowania. Na stworzonej przez jej pracowników bazie ok. 200 pytań przeprowadzono kilkakrotnie egzaminy próbne, by po pierwsze oswoić studentów z nowym sposobem odpytywania z przyswojonej przez nich wiedzy a po drugie uzyskać informację zwrotną od docelowych użytkowników portalu. Dzięki anonimowym ankietom (nie tylko po egzaminach próbnych, ale też właściwych) system może ulegać kolejnym, optymalizującym korektom.

Podstawowe informacje o pracy zespołu informatyków trzech uniwersytetów przedstawiła zebranym dr Magdalena Roszak z Katedry i Zakładu Informatyki i Statystyki UMP

Jednym z aktywnych uczestników dyskusji był prof. Maciej Wilczak, entuzjasta internetu i egzaminów elektronicznych

Prawdziwy egzamin z patofizjologii dla studentów II-ego roku medycyny z użyciem platformy e-learningowej odbył się 16 listopada 2009 roku. Grupa ochotników odpowiadała na 30 pytań z czterech działów tematycznych. Następni w kolejce do nowoczesnego odpytywania byli studenci biotechnologii, analityki medycznej i zdrowia publicznego – ci zaliczali technologię informacyjną i matematykę.

Później wszystkich studentów poproszono o ocenę nowego sposobu egzaminowania: ankietowo, na specjalnie stworzonym forum oraz na bezpośrednich spotkaniach. Większość wyraziła aprobatę dla tej metody sprawdzania wiedzy.

Gdzie humanistyka?

Po przedstawieniu powyższej historii projektu pośród zebranych w sali CKD trudno było znaleźć osobę, która odrzuciłaby całkowicie oferowane nowe narzędzie pracy dydaktycznej. Przeważały głosy pełne podziwu. Prof. Maciej Wilczak (jak sam przyznał – entuzjasta internetu) nie wahał się nawet nazwać pomysłu genialnym.

Pojawiły się jednak uwagi krytyczne. Najważniejszym zastrzeżeniem był sceptycyzm względem tendencji do nadmiernej technicyzacji procesu nauczania, a co za tym idzie – zaniku interpersonalnej, humanistycznej relacji mistrz-uczeń, na której zasada się przecież nauczanie uniwersyteckie. – Nikt nie musi się ograniczać do testowego sprawdzania wiedzy studentów. Nowa metoda może być tylko wstępnym screeningiem przed właściwym egzaminem, pisemnym czy nawet ustnym – proponuje prof. Andrzej Bręborowicz.

Zgodzono się jednak co do tego, że z pewnością nauki podstawowe są lepszym terenem do wprowadzania tego rodzaju technicznych nowinek niż nauki kliniczne, z natury swej bardziej humanistyczne, bo operujące (także dosłownie!) na całym człowieku jako osobie. W podobnym duchu wypowiedzieli się także w ankietach studenci UMP.

Potwierdza to tendencję zaobserwowaną w przytoczonych na spotkaniu wynikach badań przeprowadzonych wśród studentów Uniwersytetu Warszawskiego: chęć zdawania egzaminów na platformie edukacji zdalnej wyraziła zdecydowana większość studentów nauk ścisłych, podczas gdy niechęć do

tego rodzaju metod egzaminowania wykazali studenci nauk humanistycznych, z politologią i socjologią na czele.

Lokum

Próby z platformą edukacji zdalnej, egzaminy próbne i właściwy z patofizjologii odbywały się w Collegium Wrzowska, na terenie Katedry Informatyki i Statystyki, zaopatrzonej w 40 stanowisk komputerowych z dostępem do sieci Internet. Niestety brak jeszcze odpowiednio wyposażonych pomieszczeń, pozwalających przeprowadzić nowoczesne egzaminy na terenie macierzystych jednostek.

Według prof. Bręborowicza tylko na razie stanowi to problem. – Zanim się obejrzymy, odpowiedni komputer będzie kosztował tysiąc złotych, albo i mniej, i utworzenie pracowni, gdzie można przeprowadzić taki elektroniczny egzamin, nie będzie wielkim wydatkiem z punktu widzenia uczelni. W naszej katedrze już się do tego zabieramy, kolejny egzamin będzie odbywał się w laboratorium komputerowym, które właśnie powstaje – mówi profesor.

Jak najszybciej trzeba jednak zadbać o przygotowanie narzędzia, którego w takim pomieszczeniu będzie można używać. A zanim powstanie wymarzona sala na 150 osób, w której egzamin dla całego rocznika trwałby 10 minut (ze sprawdzaniem włącznie), platforma edukacyjna pozwala już w tej chwili przeprowadzić go naraz w kilku lokalizacjach. I jeśli senat

uczelni podejmie odpowiednią decyzję, zmieniającą w tym względzie regulamin studiów, prowadzącym egzamin nie musiałby już być samodzielny pracownik nauki, ale jakakolwiek wyznaczona do tego osoba.

To nie koniec

Tymczasem kolejnym etapem działań będzie budowa bazy pytań w języku angielskim i przeprowadzenie egzaminu pilotażowego dla studentów anglojęzycznych oraz drugi egzamin dla wszystkich studentów II-ego roku medycyny, uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez Katedrę Patofizjologii. Następnie zostaną przeprowadzone szczegółowe badania nad całością przeprowadzonych prac (wdrożoną platformą oraz zbudowaną bazą pytań) przez cały zespół międzyuczelniany pracujący nad projektem.

Naukowcy z UMP, UP i UAM już teraz marzą o badaniach, którym będą mogli poświęcić cenny czas, zaoszczędzony na przeprowadzaniu i poprawianiu tradycyjnych egzaminów. Żartują tylko między sobą, że liczą na stałą dostawę prądu.

Magdalena Knapowska-Niziołek
(współpraca: dr Magdalena Roszak, dr Anna Ren-Kurc)

Więcej informacji o projekcie na stronie
<http://grant.olat.ump.edu.pl>

Jedź do Nancy!

Zaczął się siedem lat temu od współpracy z Uniwersytetem Henri Poincaré. Dziś wymiana studentów i młodych naukowców dotyczy federacyjnego Nancy-Université, skupiającego trzy największe uczelnie Lotaryngii.

W 2002 roku na letnią szkołę europejską „Zdrowie i środowisko”, przygotowaną specjalnie z myślą o krajach Europy środkowej i wschodniej, mieli pojechać do Nancy poznańscy studenci farmacji. Okazało się jednak, że nie sposób znaleźć chętnych, którzy operowaliby wystarczająco dobrze językami angielskim i francuskim.

Zamiast studentów pojechała więc dr hab. Janina Lulek, dziś profesor, kierownik Katedry i Zakładu Technologii Postaci Leku i uczelniany koordynator współpracy Poznania z Nancy.

Od Sokratesa do doktoratu

Wkrótce po jej powrocie do Poznania, już na początku października 2002 roku podjęto pierwsze kroki ku nawiązaniu współpracy z lotaryńska uczelnią, zaczynając od programu Sokrates/Erasmus. Jedenaście miesięcy później na kolejną szkołę letnią wyjechały do Nancy ówczesna docent (dziś profesor) Ewa Florek z Laboratorium Badań Środowiskowych oraz cztery studentki IV roku farmacji. Jedną z nich, Eliza Martenka, w roku akademickim 2003/2004 pracowała nad

O budynku z podobnym napisem marzą poznańscy farmaceuci

pierwszą wspólną, polsko-francuską pracą magisterską, spędzając pięć miesięcy tego roku w Nancy. Obrona pracy odbyła się 22 lipca 2004.

Od tamtego czasu wspólnych prac magisterskich powstało już siedem. Kilka osób tej siódemki zdobyło nagrody na wydziałowym konkursie prac magisterskich, na kongresie Studentckiego Towarzystwa Naukowego oraz konkursie Młodej Farmacji. Pierwszego lutego bieżącego roku do Nancy wyjechała kolejna grupa magistrantów z farmacji. Jest z czego się cieszyć, bo kiedy obronią swoje prace, lotaryńskich magistrów z Poznania będzie już okrągła dziesiątka. A nawet więcej, bo od początku tego roku akademickiego w Nancy jest już pierwsza magistrantka z Wydziału Nauk o Zdrowiu, Maria Szymiec.

Choć magisteria cieszą, współpraca idzie jeszcze dalej. Latem zeszłego roku w Poznaniu miała miejsce kolejna uroczysta obrona, tym razem pierwszej polsko-francuskiej pracy doktorskiej, pisanej w systemie co-tutelle. Doktorskie szlaki ponownie przecierała ta sama osoba – Eliza Główka (z domu Martenka). Pisaliśmy już o tym w „Faktach” (4-5/2009, s.13).

W tej chwili kolejny doktorat na temat syntezy kropek kwantowych skoniugowanych z kwasem foliowym (do bioobrazowania i diagnostyki) przygotowuje mgr Małgorzata Geszke. Powstaje on tym razem na bazie aż trzech uczelni: poznańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego oraz dwóch jednostek federacyjnego Nancy-Université – Uniwersytetu Henri Poincaré i Narodowego Instytutu Politechnicznego Lotaryngii. W marcu na studia doktoranckie wyjedzie następna osoba, w tej chwili kończąca staż apteczny. Zajmie się wprowadzaniem nitrozotoli w nanocząstki polimerowe.

Nie tylko po stopnie naukowe

Cel wyjazdu nie jest oczywiście ograniczony tylko do zdobycia tego czy innego stopnia naukowego. To szansa na wymianę myśli naukowej, nowe pomysły badawcze i pracę w świetnie wyposażonych laboratoriach. Stąd już tylko krok do publikacji w wysoko punktowanych, renomowanych czasopismach – prace będące owocem współpracy ukazały się w „Talanta”, „Journal of Chromatography” i „Nanotechnology”.

Wymiana nie jest jednostronna. Od trzech lat z Nancy do Poznania przyjeżdżają studenci francuscy, którzy niewątpliwie są w gorszej od Polaków we Francji sytuacji językowej, ale mogą przecież uczestniczyć w zajęciach dla studentów anglojęzycznych. Tu warto nadmienić, że choć chętni na erasmusowy wyjazd Polacy muszą znać francuski, to magistrantom i doktorantom może teoretycznie wystarczyć sam angielski.

Razem ze studentami podróżują też wykładowcy. Przy okazji obron prac magisterskich i doktoratu bywali u nas naukowcy francuscy, m.in. prof. Pierre Leroy (trzykrotnie) oraz dr Stéphanie Marchand, która przy okazji przedstawiła wykład na temat enologii, nauki bliskiej wszystkim Francuzom.

Jak twierdzi prof. Janina Lulek, kontakt wykładowcy i studenta w sytuacji wyjazdowej jest bliższy niż na terenie macierzystej uczelni. Staje się wręcz rodzinny i to także – dla obu stron – jest doświadczeniem wyjątkowym, trudnym do przecenienia.

Archiwum Elizy Główki

*Z Nancy do Strasburga niedaleko.
Przed siedzibą Parlamentu Europejskiego
Aleksandra Kuchta, Anna Jagiełło i Eliza Główka*

Dla każdego coś milego

Pobyty w Lotaryngii może okazać się atrakcyjny zarówno dla miłośników egzotyki, jak dla wielbicieli swojskości. Co piąty student na Nancy-Université pochodzi spoza granic Francji (uniwersytet współpracuje z uczelniami z 80 państw). Z drugiej strony miasto i cały region związany jest z Polską poprzez osobę Stanisława Leszczyńskiego, zdetronizowanego króla Polski, przez 30 lat noszącego tytuł księcia Lotaryngii. Największy plac w Nancy nosi jego imię, a w kościele Notre-Dame de Bon Secours do dziś znajduje się serce jego córki Marii, królowej Francji. W Roku Chopinowskim wypada też dodać, że Lotaryńczykiem był ojciec Fryderyka Chopina, Mikołaj

Wahającym się jeszcze przed złożeniem aplikacji na wyjazd do Nancy, polecamy wizytę na stronie www.aleksania.blogspot.com, założonej przez dwie poznańskie stypendystki, Annę Jagiełło i Aleksandrę Kuchtę, które „porwały się na erasmusową przygodę do Francji”. I nie żałują!

Magdalena Knapowska-Niziolek

Kardio-radio

Przez dwa lutowe dni studenci zrzeszeni w Studenckim Kole Naukowym Radiologii Klinicznej i Studenckim Towarzystwie Naukowym oraz ich goście intensywnie zapoznawali się z tajnikami kardiologii inwazyjnej oraz radiologii interwencyjnej. Nie tylko teoretycznie.

W dniach 2-3 lutego 2010 roku odbyła się w Poznaniu Ogólnopolska Sesja Edukacyjna „Kardiologia i radiologia interwencyjna”. Sesję zorganizowało Studenckie Koło Radiologii Klinicznej przy Zakładzie Radiologii Klinicznej w Szpitalu Klinicznym nr 1 przy ul. Długiej, którego opiekunem jest prof. Robert Juszkat. Współorganizatorem była Pracownia Hemodynamiki Serca pod kierownictwem dr hab. Macieja Lesiaka, a patronat nad wydarzeniem objął rektor Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, prof. Jacek Wysocki oraz Studenckie Towarzystwo Naukowe.

Nie ma jak warsztat!

Po raz pierwszy STN-owska sesja edukacyjna przyjęła formę warsztatów praktycznych. Zajęcia odbywały się w pracowniach naczyniowych, działających przy oddziałach klinicznych kardiologii oraz w Zakładzie Radiologii Klinicznej. Do współpracy udało się zaprosić kierowników pracowni kardiologii i radiologii interwencyjnej, którzy uznali pomysły warsztatów za ciekawą formę przedstawienia studentom podstawowych wiadomości z zakresu interwencji wewnątrznaczyniowych.

Każdego dnia sesji 30 osób (studentów, stażystów i lekarzy) brało udział w warsztatach. Zajęcia poświęcone kardiologii inwazyjnej poprowadzili: dr Mieczysław Dziarmaga oraz lek. med. Bartosz Bychowiec (Centralna Pracownia Naczyniowa w Szpitalu Klinicznym nr 2 w Poznaniu), dr Janusz Rzeźniczak, dr Robert Parucki, dr Marek Słomczyński, dr Jarosław Mańczak (Pracownia Badań Serca i Naczyń w Szpitalu Miejskim im. Józefa Strusia), dr hab. Maciej Lesiak oraz dr Marek Grygier (Pracownia Hemodynamiki Serca, Szpital Przemienienia Pańskiego, ul. Długa). Warsztaty w pracowni radiologii interwencyjnej poprowadził prof. Robert Juszkat.

Uczestnicy warsztatów kardiologicznych...

... i radiologicznych wraz z organizatorami zdjęć

W trakcie porannych zajęć praktycznych uczestnicy brali czynny udział w zabiegach odbywających się w pracowniach, mieli też możliwość zadawania pytań dotyczących danego przypadku. W przerwie między zabiegami, w każdej pracowni na studentów i prowadzących warsztaty czekało drugie śniadanie, przygotowane przez firmę BALTON. Wspólne śniadanie było zawsze okazją do omówienia przeprowadzonych interwencji, teoretycznego przygotowania się do kolejnych zabiegów oraz zadania pytań prowadzącym.

Dzień pierwszy – kardiologia

We wtorek 2 lutego godzinach popołudniowych w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym UMP odbyła się Sesja Kardiologii Interwencyjnej, której przewodniczył dr hab. Maciej Lesiak. W trakcie sesji kardiologzy z I Katedry Kardiologii naszego uniwersytetu uporządkowali nasze wiadomości z zakresu interwencji wewnątrznaczyniowych.

Wykład inauguracyjny wygłosił dr Marek Grygier, który przedstawił możliwości leczenia nieprawidłowych połączeń wewnątrzsercowych. Kolejne prezentacje dotyczyły technicznych aspektów przeprowadzenia interwencji. Skupiono się na możliwych dostęпах naczyniowych – promieniowym (dr Artur Baszko) oraz udowym (dr hab. Maciej Lesiak). Po przerwie na kawę przewodniczący sesji oraz przewodniczący komitetu naukowego dr hab. Maciej Lesiak wygłosił wykład o sukcesach Polskiej Sekcji Interwencji Sercowo-Naczyniowych, działającej przy Polskim Towarzystwie Kardiologicznym, dotyczących programu leczenia ostrego zespołu wieńcowego. Drugą prezentację w tej części sesji poprowadził jedyny w gronie prelegentów student Andrzej Drewnicki (VI rok, Wydz. Lekarski I), który podzielił się efektami swojej pracy naukowej. Dotyczyła ona zastosowania stentów uwalniających leki antyproliferacyjne w leczeniu choroby niedokrwiennej serca. W ostatniej prezentacji pierwszego dnia sesji

dr Włodzimierz Skorupski przybliżył słuchaczom coraz częstszy problem, z którym spotykają się kardiolodzy interwencyjni, a mianowicie postępowanie z pacjentami ze zmianami miażdżycowymi tętnic szyjnych, którzy jednocześnie cierpią na chorobę niedokrwioną serca.

Po intensywnym dniu uczestnicy Ogólnopolskiej Sesji Edukacyjnej przenieśli się w BROVARII na równie interesujące spotkanie nieoficjalne.

Dzień drugi – radiologia

Drugiego dnia od rana uczestnicy ponownie stawili się w pracowniach naczyniowych na warsztatach. Popołudnie tym razem należało do radiologów interwencyjnych, którzy wygłosili wykłady w ramach Sesji Radiologii Interwencyjnej w CKD. Przewodniczącym sesji wykładowej był prof. Robert Juszkat, który poprowadził prezentację na temat leczenia wewnątrznaczyniowego tętniaków naczyń wewnątrzczaszkowych oraz leczenia schorzeń aorty piersiowej. Asystenci z Katedry Radiologii Klinicznej wypowiedzieli się na temat leczenia zwężeń tętnic szyjnych i nerkowych (lek. med. Anna Zarzecka), postępowania w udarze niedokrwionym (lek. med. Maciej Frankiewicz) oraz implantacji portów naczyniowych (lek. med. Bartosz Żabicki).

Tegoroczna Ogólnopolska Sesja Edukacyjna po raz pierwszy pozwoliła studentom wziąć udział w zajęciach praktycznych w pracowniach naczyniowych. Umożliwiła obserwację pracy operatorów, będących czołówką polskich kardiologów i radiologów interwencyjnych. Problematyka sesji wybiegała poza informacje przedstawiane studentom w ramach zajęć z zakresu radiologii i kardiologii, w trakcie których nie ma możliwości pokazania pełnego zakresu zabiegów wewnątrznaczyniowych. Tematyka wykładów została tak dobrana przez Komitet Naukowy, aby zwiększyć wiedzę przyszłych lekarzy na temat najnowocześniejszych metod leczenia oraz częstości występowania chorób naczyń wśród pacjentów, również tych

będących pod opieką lekarzy rodzinnych, bądź zgłaszających się do Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych.

Będzie więcej!

Dzięki pomysłowi urozmaicenia sesji wykładowych warsztatami udało się zainteresować wydarzeniem także studentów i lekarzy spoza Poznania, którzy przyjechali do nas z Katowic, Lublina i Wrocławia.

W związku z dużym zainteresowaniem studentów sesją edukacyjną „Kardiologia i radiologia interwencyjna” (miejsca na warsztatach zabrakło już po trzech dniach rejestracji), Studenckie Koło Radiologii zapewnia, że planuje już kolejne spotkania, w trakcie których poruszone zostaną tematy związane z interwencjami wewnątrznaczyniowymi.

Katarzyna Stanisławska
V rok WL I

przewodnicząca Studenckiego Koła Radiologii Klinicznej

Przypadek? Tak, medyczny!

Nowo powstały internetowy portal medyczny, przy którego rozwijaniu pracują także studenci UMP, może stać się nowym narzędziem do sprawdzania swoich umiejętności przez młodych adeptów sztuki lekarskiej.

Obecnie w internecie znajdziemy wiele stron o tematyce medycznej, jednak rzadko udaje nam się trafić na coś wartościowego. Szczególnie studentowi medycyny przydałoby się rozległe źródło informacji, prowadzone w przystępny sposób – nawet dla osób o podstawowej wiedzy w dziedzinie medycyny.

Także dla Ciebie

PrzypadkiMedyczne.pl, witryna założona pod koniec października ubiegłego roku przez studentów medycyny z Wrocławia (główny koordynator – Mateusz Palczewski), jest portalem nastawionym przede wszystkim na współpracę pomiędzy odwiedzającymi. To pierwszy portal medyczny prowadzony z takim rozmachem, którego inicjatorami są studenci medycyny. Kogo może zainteresować ta strona? Otóż każdego – mniej lub

Oparzony czterolatek

bardziej związanej z medycyną, mającego chęci, pomysł i chwilę wolnego czasu na to, aby podzielić się swoim doświadczeniem i wiedzą z innymi. Portal PrzypadkiMedyczne.pl jest adresowany szczególnie do lekarzy, ratowników, pielęgniarzy, studentów nauk medycznych i tych, którzy chcą nimi zostać oraz do wszystkich innych entuzjastów medycyny. To my sami zamieszczamy opisy prawdziwych lub fikcyjnych przypadków i prowadzimy dyskusje, pozwalające rozwikłać dane zagadnienie. Strona jest zbiorem niecodziennych i ciekawych zdarzeń, które napotykają w swojej pracy lub życiu prywatnym lekarze, pielęgniarki czy ratownicy medyczni.

Spróbuj swoich sił

Niemniej jednak to nie tylko quizy i samodzielne próby diagnozy. Znajdziemy tam również algorytmy postępowania, pomagające nam – młodym, przyszłym lekarzom, wdrażać się w zasady naszego zawodu. Aby pomóc użytkownikowi w znalezieniu tematyki, która go najbardziej interesuje, umieszczone przypadki są podzielone na działy (np. specjalizacje czy miejsce wydarzenia). Niestety, w portalu brakuje jeszcze wielu szczegółowych dziedzin medycyny. Jest on jednak dość młodym tworem, więc mamy nadzieję, że przy rosnącej popularności nie tylko wśród studentów wszystkich nauk medycznych, ale także wśród lekarzy z doświadczeniem, na których wsparcie i opiekę nad poprawnością diagnoz bardzo liczymy, będzie się on dalej rozwijał i rozrastał. I to nie tylko merytorycznie, ale również poszerzy się grono jego użytkowników.

Nie bądź Housem, ale myśl jak on

Informację o portalu jego założyciele zamieścili na forum gazety PULS UM i właśnie tą drogą wielu z nas dowiedziało się o jego istnieniu. Dzięki temu Poznań i jego młodzi medycy w liczbie kilkudziesięciu osób dzielą się z innymi swoją wiedzą zdobywaną w szpitalach i zasłyszaną od wykładowców. Jednakże liczba zaangażowanych w to przedsięwzięcie Poznaniaków rośnie z miesiąca na miesiąc. Czyżby za sprawą „poczty pantoflowej” wśród studentów różnych lat?

Najważniejszym aspektem, który nakłania nas do regularnego odwiedzania strony, jest niewątpliwie waga wymiaru

praktycznego medycyny. Jako studenci trzeciego roku, nieposiadający jeszcze rozległej wiedzy, możemy bez skrępowania prowadzić tam „wirtualne” badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta. To nie tylko motywuje do samodzielnego szukania wiedzy, ale pomaga również oswoić się z pewnymi schematami postępowania w medycynie, jakie prezentują autorzy „zagadek”, udzielając odpowiedzi na zadawane przez nas pytania. Krótko mówiąc, kto z młodych adeptów sztuki lekarskiej nie chciałby się choć przez chwilę poczuć jak dr House?

Zapraszamy!

Kiedy się wejdzie w zakamarki portalu, nie da się go tak szybko opuścić. Długa lista przypadków, co chwilę nowe komentarze i odpowiedzi, a także zaskakujące diagnozy. To wszystko sprawia, że mamy ochotę nie tylko „leczyć” kolejnych „pacjentów”, ale również dzielić się z innymi rzadkimi przypadkami, na które trafiamy w trakcie nauki. Bo jak tu nie chce się pochwalić, że widziało się pacjenta ze schorzeniem, z którym doświadczeni lekarze o kilkudziesięcioletnim stażu zetknęli się pierwszy raz w swojej karierze! I dlatego między zajęciami i nauką wielu z nas regularnie śledzi poczynania innych użytkowników, spędzając nieraz długie godziny na samodzielnej weryfikacji przypuszczalnych rozpoznań.

PrzypadkiMedyczne.pl to rodzaj wyzwania dla nas oraz możliwość sprawdzenia i oceny własnych sił, a do tego sposobność bycia choć przez chwilę lekarzem prowadzącym dany przypadek. Dlatego w imieniu założycieli portalu oraz innych użytkowników pragniemy serdecznie zachęcić do odwiedzin na naszej wspólnej stronie, która ma szansę dalszego rozwoju, jeśli w pracę nad nią zaangażuje się wielu ludzi z różnym doświadczeniem i zakresem wiedzy. Zapraszamy!

Ewelina Pogorzelszyk
Marek Machowski
III rok WL I

Zapalenie oka

Poważnie o gazie rozweselającym

Od początku stycznia na dolnym poziomie uczelnianego muzeum można oglądać nową wystawę czasową, poświęconą historii anestezjologii i intensywnej terapii.

Kilkadziesiąt obiektów różnych rozmiarów – od wielkich aparatów draegerowskich po rurki do intubacji niemowląt – umieszczono w kilku gablotach w dolnej kondygnacji Muzeum UMP. W latach 2003-2007 można je było oglądać w Ostrowie Wielkopolskim, w Muzeum Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii, pierwszym i jedynym tego rodzaju w Polsce, a trzecim w Europie. Niestety z powodu trudności lokalowych zbiory towarzystwa musiały zostać przeniesione i jako depozyt trafiły do muzeum poznańskiej uczelni.

Crème de la crème

Na szczególną uwagę zasługuje bogaty zbiór różnego typu masek do znieczuleń wziewnych – eterowych i chloroformowych. Warto wspomnieć, że przez wiele lat znieczulaniem podczas zabiegów operacyjnych zajmowali się sami chirurdzy lub pielęgniarki.

Ciekawym eksponatem jest także kopia przenośnego aparatu do krótkiego znieczulania rodzących. Aparat dozujący mieszaninę tlenu i podtlenku azotu (gazu rozweselającego), skonstruowany w roku 1889 przez Heliodora Święcickiego, produkowany był przez londyńską firmę C. Ash & Sons i rozprowadzany w wielu krajach europejskich.

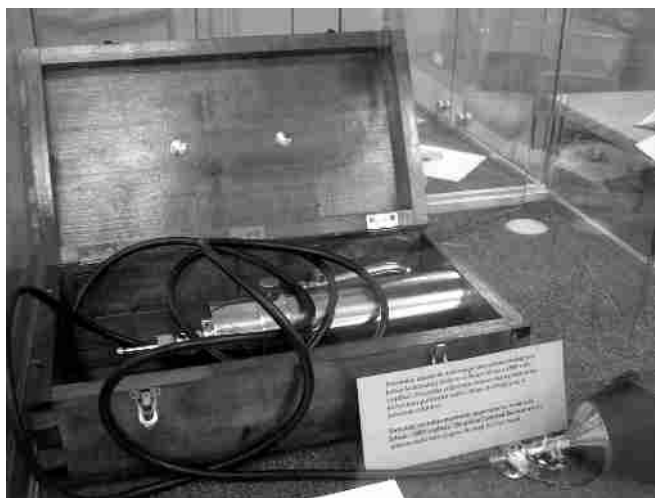
Większość prezentowanych na wystawie obiektów była używana w poznańskich szpitalach lub instytucjach naukowych. Jeden z nich został także wyprodukowany w Poznaniu. Na początku lat 50-tych w ówczesnych Zakładach Metalurgicznych im. Józefa Stalina (czyli zakładach H. Cegielski) konstruowano pierwsze polskie płucoserca. Budowę pod kierunkiem prof. Jana Molla prowadził inż. Franciszek Płużek. Egzemplarz nr 3 pozostał w Poznaniu. Do lat 80-tych był używany do celów naukowych w Zakładzie Chirurgii Operacyjnej i Doświadczalnej AM przy ul. św. Marii Magdaleny.

Wstęp w drodze do dentysty

Wystawa nie powstałaby bez pomocy profesorów Leona Drobniaka i Witolda Jurczyka oraz doktor Mirosławy Niziurskiej-Ciesielskiej, którym tą drogą pracownicy Muzeum UMP pragną jeszcze raz złożyć serdeczne podziękowania.

Ekspozycję w Collegium Stomatologicum, opatrzoną rozległym opisem historii anestezjologii i intensywnej terapii – na świecie, w Polsce i w Poznaniu – można oglądać w dni powszednie w godzinach 10-15 do końca bieżącego roku akademickiego. Warto zwrócić uwagę zainteresowanych anestezjologią także na wystawę stałą – w prezentowanych na niej zbiorach uczelnianego muzeum znajdują się m.in. zabytkowe maski do znieczuleń eterowych.

Wstęp do muzeum jest bezpłatny.

MKN

Magdalena Krupowska-Nizialek x 3

Z Poznania do światowej historii

Nie wiadomo dokładnie, kiedy obchodzić tę rocznicę, ponieważ znamy tylko datę roczną urodzin Józefa Strusia. Przyszedł na świat 500 lat temu w Poznaniu, a jego zasłużona sława jako teoretyka i praktyka medycyny stała się powodem do dumy jego współziomków.

Pośród wielu niewiadomych i niejasności w życiu wielkiego lekarza ciekawostką jest to, że Józef Struś najprawdopodobniej wcale tak się nie nazywał, choć przywykliśmy do tej formy jego nazwiska. W księgach miejskich występuje stale jako Strusiek (ewentualnie Struszek) lub z łacińska Struthius.

Z dobrego, słodowniczego domu

Urodził się w 1510 roku, najprawdopodobniej w domu swego ojca Mikołaja słodownika, po wschodniej stronie ulicy Wrocławskiej. Jego rodzina była znana w mieście – dziad Andrzej Bederman (także słodownik) pełnił funkcję rajcy, ławnika i burmistrza Poznania; wuj Tomasz był profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, a później rektorem poznańskiej Akademii Lubrańskiego.

Józef wcześniej rozpoczął edukację. W wieku piętnastu lat, jako absolwent wydziału nauk wyzwolonych poznańskiej akademii, udaje się do Krakowa, gdzie przez sześć lat studiuje medycynę, a oprócz niej filozofię, matematykę, astronomię i grekę. Jako dziewiętnastolatek jest już bakałażem, dwa lata później – magistrem. Mając za protektora biskupa Jana Chojeńskiego, wyjeżdża wtedy do Padwy, by studia na tamtejszym uniwersytecie (Universitas Artistarum) uwieńczyć najpierw doktoratem (1535), a niedługo potem profesurą (1537). Powierzono mu także funkcję prorektora. Jako *explicator extraordinarius medicinae theoreticae* włoskim studentom wykładał głównie naukę Galena, był też lekarzem praktykiem. Od tamtych czasów datuje się zainteresowanie Strusia pulsem.

Kariera

Namówiony przez biskupa Chojeńskiego, kanclerza wielkiego koronnego, Józef Struś wrócił do Polski i osiadł w Krakowie. Wykładał na uniwersytecie, choć nie było dla niego katedry. Wówczas król Zygmunt Stary wyznacza Strusiowi inne zadanie. Ma towarzyszyć królowie Izabeli w drodze na Węgry, gdzie ma ona poślubić tamtejszego króla Jana Zapolyę. Teraz Węgrzy przekonują się o talencie doktora Strusia, nadwornego lekarza królowej. Wieści o jego nieprzeciętnych umiejętnościach rozchodzą się po kontynencie. Będąc z poselstwem na dworze sułtana tureckiego, ratuje zdrowie władcy imperium, Sulejmana Wspaniałego. Oferta pracy przybywa też z Hiszpanii, gdzie – zainspirowany przez ucznia Strusia Andreasa Vesaliusa – chciałby go widzieć u swego boku król Filip II. Józef Struś wybiera jednak... Wielkopolskę i jej starostę generalnego, magnata Andrzeja Górkę, któremu służy przez dziesięć lat. Później zostaje królewskim lekarzem nadwornym Zygmunta Augusta.

Dzieło życia

Najsławniejszą publikacją Józefa Strusia, która zapewniła mu stałe miejsce najpierw w bibliotekach światłych lekarzy, a później w historii medycyny i na kartach każdego solidnego podręcznika tej dziedziny nauki, jest 366-stronicowa (nie licząc erraty i indeksu) rozprawa „*Sphygmicae artis iam mille ducentos annos perditae et desideratae Libri V*” (Nauki o tętnie – już tysiąc dwieście lat zapomnianej a pożądanej – ksiąg pięciore), wydana w Bazylei w 1555. Książka ta oparta jest na ponad dwudziestoletnim doświadczeniu autora jako lekarza praktyka, naukowca eksperymentatora, wnikliwego badacza i wykładowcy akademickiego.

W dziele swym Struś przedstawił różne typy tętna i ich etiologię. Zauważał wpływ mnóstwa czynników na tętno człowieka zdrowego, m.in. wieku, płci i temperamentu, jak również pory roku, regionu geograficznego, pożywienia czy zmęczenia. Opisywał też rodzaj pulsu jako objaw charakterystyczny dla różnych chorób oraz jego zmiany, pozwalające na rokowanie w danym przypadku. Udowadniał swoje tezy, dyskutując poglądy swoich poprzedników: Galena, Awicenny, Pawła z Eginu czy Awerroesa.

„*Sphygmicae artis*” zawiera sporo zestawień, tabel, grafik, przemawiających w sposób jasny i skrótowy do czytelnika. Graficznego przedstawiania pulsu przed Strusiem nie było. Podobnie nowatorski był sposób unaocznienia ruchu tętnic poprzez kładzenie na nich lekkich przedmiotów.

W wydanym sto lat później dziele Jana Antonidesa van der Lindena „*De scriptis medicis*” (O dziełach medycznych) znajdujemy informację, że w ciągu jednego dnia sprzedano aż 800 egzemplarzy książki Strusia. Drugie jej wydanie ukazało się osiemnaście lat po pierwszym, później dodrukowano jeszcze trzecie.

Poza medycyną

Józef Struś nie ograniczał swej działalności do medycyny. Pisał wiersze, komentarze do dzieł antycznych (n.p. „Περὶ τῆς αστρολογίας” Lukiana). Tłumaczył też traktaty Galena na łacinę.

Stała twardo po ziemi, o czym świadczy przekazywana do dziś opowieść o wieloletniej walce o majątek z rodziną zmarłej żony, Polikseny Ungrówny. Kamienicę Ungrów na poznańskim rynku zajął podstępem pod nieobecność gospodarzy. Nieustępliwość może jednak być zaletą, uznali widać jego krajanie, wybierając go dwukrotnie na urząd burmistrza. Funkcję tę sprawował w latach 1557-1559. Niezbyt mu widać odpowiadała, bo poprosił króla o specjalny przywilej, pozwalający nie przyjmować kolejnych funkcji administracyjnych.

Zadumaj się na placu

Struś zmarł w swoim rodzinnym mieście w 1568 roku podczas panującej wówczas w Poznaniu epidemii dżumy. W przeciwieństwie do swej drugiej żony Katarzyny Sztorchówny i licznych krajanów nie opuścił miasta, co daje asumpt do przypuszczeń, że zamiast ratować życie własne postanowił ratować życie chorych. Nieznana pozostaje dokładna data śmierci doktora Struśka: źródła podają datę roczną; możemy się z nich także dowiedzieć, że epidemia pojawiła się w Poznaniu w lipcu (powtarzana często data 6 marca pochodzi z biografii XIX-wiecznej, jest więc mało wiarygodna).

Sto lat temu, w 400-lecie urodzin Józefa Strusia, płytę upamiętniającą go zawieszono w katedrze na Ostrowie Tumskim. Nie tam jednak został pochowany. W uznaniu zasług już w roku 1560 Józef Struś otrzymał od rady miejskiej przywilej wystawienia grobowca dla siebie i swojej najbliższej rodziny (na koszt własny!) w ówczesnej farze, miejskim kościele parafialnym pw. św. Marii Magdaleny. Miejsce pochówku wybrano starannie – alabastrowy nagrobek stanął przy ołtarzu św. Katarzyny, patronki uczonych.

Po wielkiej gotyckiej kolegiacie, której ruiny zostały ostatecznie rozebrane na początku XIX wieku, nie pozostał najmniejszy nawet ślad. Zniknęła praktycznie ze świadomości poznaniaków. Kiedy jednak będziemy przechodzić przez niezabudowany dziś Plac Kolegiacki, wspomnijmy leżącego gdzieś pod naszymi stopami najwybitniejszego polskiego lekarza doby renesansu, opisywanego do dziś we wszystkich światowych podręcznikach historii medycyny.

Zapomniany w miejscu swojego pochówku Józef Struś patronuje za to dwóm szpitalom: poznańskiemu Szpitalowi Miejskiemu (od 1953 roku) oraz Szpitalowi Powiatowemu w Mogilnie. Jego imię noszą też ulice: na poznańskim Łazarzu i w warszawskim Wawrze, a także osiedle mieszkaniowe w krakowskiej Nowej Hucie.

Magdalena Knapowska-Niziołek

Zbigniew Bartkowiak (1924–2010)

Po kilku latach zmagania z przewlekłą chorobą niespodziewanie dnia 10 stycznia 2010 roku zakończył życie dr med. Zbigniew Bartkowiak, lekarz pediatra i higienista.

Odszedł człowiek niepospolity, o szczególnej, niepowtarzalnej pasji społecznikowskiej – dziś dla wielu niezrozumiałej, bo całkowicie bezinteresownej.

Człowiek wyjątkowej pracowitości i zyczliwości dla innych ludzi, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Urodził się 23 marca 1924 roku w Poznaniu w rodzinie wielodzietnej. Ojciec Ignacy był działaczem społecznym Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Poznaniu, gdzie pełnił funkcję prezesa Gniazda „Sokoła” w dzielnicy Jeżyce. W listopadzie 1939 roku 6-osobowa rodzina została w nocy wysiedlona przez niemieckiego okupanta do obozu przejściowego Główna w Poznaniu. Jako najstarszy

z rodzeństwa został wysłany na przymusowe roboty do Niemiec, gdzie pracował jako szklarz. Ranny, w 1945 roku wrócił do Poznania.

Potrójny specjalista

Poza okresem wojny, całe swoje życie związał z Poznaniem i Wielkopolską. W 1946 roku ukończył Liceum im. Marii Magdaleny w Poznaniu, a w 1952 roku Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Poznaniu. W 1951 roku zawarł związek małżeński z Ireną Cichą. Miał z nią dwoje dzieci, które wybrały zawody medyczne.

W latach 1952-1971 pracował w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu na stanowisku kierownika Oddziału Higieny Szkolnej. W tym okresie uzyskał specjalizacje w dziedzinie: epidemiologii (1953), higieny szkolnej (1956), pediatrii (1964) oraz stopień naukowy doktora medycyny (1971). W 1962 roku jako stypendysta Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w dziedzinie higieny i medycyny szkolnej przebywał w Jugosławii. W 1965 roku, będąc stypendystą WHO, zapoznawał się z organizacją opieki zdrowotnej i problematyką medycyny szkolnej w Niemieckiej Republice

Federalnej, Holandii i Szwecji. W latach 1972-1974 był kierownikiem Sekcji w Przychodni Ochrony Zdrowia Matki i Dziecka w Zespole Miejskich Przychodni Specjalistycznych w Poznaniu. Od 1974 do 1989 roku był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, na stanowisku adiunkta w Instytucie Pedagogiki. Poza tym przez ponad 40 lat był wykładowcą w średnich i pomaturalnych szkołach medycznych na terenie Poznania. Przez 40 lat (1953-1992) pracował również w Pogotowiu Ratunkowym PKP.

Autor i członek towarzystw...

Niezależnie od miejsca pracy zawsze był bardzo aktywny w działalności naukowo-szkoleniowej i dydaktycznej. Jest współautorem pięciu podręczników z biomedycznych podstaw rozwoju i wychowania dla studentów pedagogiki uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych oraz ponad 200 publikacji naukowych i popularno-naukowych z zakresu higieny i medycyny szkolnej, pediatrii społecznej, pogranicza medycyny i pedagogiki, higieny zdrowia psychicznego i promocji zdrowia. Opracował także wiele wspomnień biograficznych i sprawozdań konferencyjnych. Był współautorem książki jubileuszowej opracowanej z okazji 100-lecia Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego im. B. Krysiewicza w Poznaniu (1877-1977), historii Wielkopolskiej Izby Lekarskiej (1921-1999) oraz okolicznościowego zeszytu „Pediatrii Praktycznej”, poświęconego zmarłym pediatrom, zasłużonym dla Poznania i Wielkopolski.

Przez cały okres aktywności zawodowej wykazywał różnorodną działalność społeczną i organizacyjną. Był aktywny w wielu krajowych i zagranicznych medycznych towarzystwach naukowych: Polskim Towarzystwie Lekarskim, Polskim Towarzystwie Pediatrycznym (członek honorowy – 1997), Polskim Towarzystwie Higienicznym (członek honorowy – 1998), Polskim Towarzystwie Higieny Psychiczej. W każdym z tych towarzystw na szczeblu wojewódzkim był najczęściej sekretarzem (w PTL – sekretarzem Głównej Komisji Rewizyjnej), członkiem zarządu albo skarbnikiem. W latach 1986-1994 był członkiem Zarządu Głównego, od 1980 roku – członkiem Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Przeciwytytoniowego, a od 1992 roku – członkiem European Medical Association – Smoking or Health. Od 1989 roku był członkiem European Union for School and University Health and Medicine z siedzibą w Holandii. Czynn timer uczestniczył w wielu konferencjach pediatrycznych krajowych i międzynarodowych. Zawsze dobrze zorientowany w bieżących wydarzeniach środowiska pediatrycznego, często reprezentował WIL na konkursach ordynatorskich w regionie. Był szczególnie zainteresowany historią pediatrii oraz higieny i medycyny szkolnej w Wielkopolsce i w kraju.

...nie tylko medycznych

Przez wiele lat pracował w Wielkopolskiej Izbie Lekarskiej. Przez pięć kadencji (1964-1992) był członkiem Zarządu Głównego (członek honorowy 1989), w latach 1953-1997 nieprzerwanie był członkiem Zarządu Wojewódzkiego Oddziału PCK w Poznaniu. W każdej szkole medycznej, w której

pracował, był opiekunem szkolnego koła PCK. W latach 1976-1989 był również opiekunem Akademickiego Koła PCK przy Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Był także członkiem założycielem (1957) i członkiem Zarządu (1984-1990) Klubu Inteligencji Katolickiej w Poznaniu. Mimo tytułu funkcji, był jeszcze współinicjatorem założenia (1985) i członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Holenderskiej. Znalazł jeszcze czas na uczestniczenie w pracach Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, jako współorganizator kolonii dla polskich dzieci z Litwy czy okolicznościowych „Kaziuków”. Wspólnie z prof. Wiktorem Degą czynnie uczestniczył w założeniu (1988) i pracach Stowarzyszenia Wychowanków i Przyjaciół Gimnazjum i Liceum im. św. Marii Magdaleny w Poznaniu.

Od 1995 roku, przez trzy kadencje, był wiceprzewodniczącym Stowarzyszenia Absolwentów A.M. im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Zawsze czynnie uczestniczył w przygotowaniach koleżeńskich spotkań absolwentów AM rocznika 1951, ostatnio z okazji 50-lecia ukończenia studiów i odnowienia dyplomu.

Skromny Judym z pasją

Nie sposób wymienić wszystkich przyznanych mu odznaczeń, medali i wyróżnień państwowych, resortowych, miejskich i wojewódzkich oraz organizacji społecznych. Nie można jednak pominąć Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, Medalu Komisji Edukacji Narodowej, Odznaki „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, Odznak Honorowych Miasta i Województwa Poznańskiego oraz Złotego Krzyża za Zasługi dla Związku Harcerstwa Polskiego i Złotej Odznaki Poznańskiej Chorągwi ZHP. Podczas uroczystości inauguracji roku akademickiego w dniu 7 października 1997 roku, został uhonorowany Medalem im. Karola Marcinkowskiego Nr 10, za wybijającą się judymowską postawę moralną i społeczną, przyznany przez Rektora i Senat Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Wyróżniono go także Medalem 100-lecia Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego.

W okresie swej aktywności zawodowej nie odszedł nigdy od praktyki medycznej. Jego zaangażowanie w działalność organizacyjną i społeczną przyćmiło niejako jego codzienną, żmudną 40-letnią pracę lekarską na chyba najtrudniejszym odcinku pomocy doraźnej w Pogotowiu Ratunkowym Obwodu Lecznictwa Kolejowego.

Zawsze spokojny i zrównoważony, niezwykle skromny i uczynny, świetnie zorganizowany, godził bezkonfliktowo te wszystkie funkcje i zajęcia. Liczne grono przyjaciół i współpracowników pożegnało go w dniu 21 stycznia 2010 roku na Cmentarzu Górczyńskim w Poznaniu.

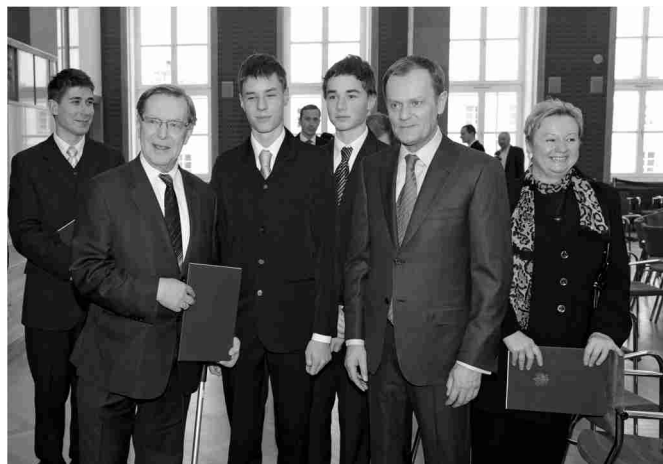
Dr Zbigniew Bartkowiak, dobry człowiek, zawsze życzliwy innym, z pewnością był jednym z ostatnich lekarzy-społeczników. Będąc pasjonatem tego rodzaju pracy, niezwykle zasłużył się dla rozwoju higieny i medycyny szkolnej oraz poprawy opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w Poznaniu i Wielkopolsce. Takim pozostanie w naszej pamięci.

prof. Marian Krawczyński

20 stycznia 2010 w Warszawie premier Donald Tusk wręczył doroczne nagrody Prezesa Rady Ministrów za rozprawę doktorskie, habilitacyjne, działalność naukową, naukowo-techniczną i artystyczną.

Jedną z czterech nagród na wybitny dorobek naukowy otrzymał

– prof. dr hab. **Stanisław Czekalski**

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

26 stycznia 2010 w Brukseli w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Zapobiegania Rakowi Szyjki Macicy wręczono 11 „Perł Mądrości”. Nagrody dla konkretnych osób lub całych organizacji, działających na rzecz prewencji antynowotworowej w swoich środowiskach i regionach, przyznaje Europejskie Stowarzyszenie Raka Szyjki Macicy (European Cervical Cancer Association ECCA). Nagrodę dla polskiego Populacyjnego Programu Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy odebrali wspólnie podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Marek Twardowski oraz prof. dr hab. **Marek Spaczyński**, koordynator programu.

Lukasz Janaszek-Michałacka

27 stycznia 2010 podczas posiedzenia Senatu UMP wicewojewoda wielkopolski Przemysław Pacia wręczył odznaczenia przyznane przez Prezydenta RP na wniosek Minister Zdrowia:

– Złoty Krzyż Zasługi za działalność na rzecz rozwoju medycyny

dr **Pawłowi Migdalskiemu**

dr hab. **Annie Posadzy-Małaczyńskiej**

dr hab. **Mariuszowi Prylińskiemu**

dr hab. **Markowi Simonowi**

– Srebrny Krzyż Zasługi za działalność na rzecz rozwoju medycyny

dr **Agnieszce Adamek**

dr hab. **Magdalenie Figlerowicz**

oraz wręczył nagrody przyznane przez Minister Zdrowia (o których informowaliśmy w poprzednim numerze „Faktów UMP”)

Daniel Przybyłowski

Na tym samym spotkaniu dyplomy stypendiów Minister Zdrowia za osiągnięcia w nauce odebrali:

Paweł Gutaj

Sylwia Kwiatek

Dawid Lipski

Łukasz Paschke

Mikołaj Zaborowski

Tomasz Zemleduch

Dyplom stypendium Minister Zdrowia za wybitne osiągnięcia sportowe otrzymał

Michał Gembiak

Nieobecne na uroczystości były dwie stypendystki naukowe:

Aleksandra Chojnacka

Joanna Grabia

Daniel Przybyłowski

Książki

Stany zagrożenia życia. Postępowanie lecznicze i leki stosowane w ratownictwie medycznym

Nowa wersja podręcznika jest kontynuacją pierwszego wydania z 2004 roku, które powstało dzięki współpracy farmakologów oraz lekarzy praktyków z Katedr i Klinik Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego

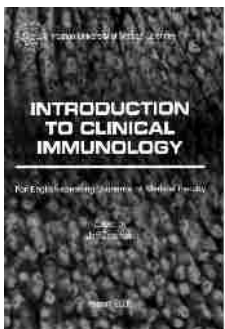
w Poznaniu. [...]

Podręcznik wzbudził duże zainteresowanie w środowisku medycznym i to skłoniło nas do przygotowania nowej, zmodernizowanej wersji.

Niniejsze opracowanie zawiera nie tylko uaktualnione dane na temat organizacji ratownictwa medycznego i związane z nią przepisy prawne, wytyczne europejskie w zakresie resuscytacji, przypomnienie zasad postępowania z poszkodowanym w różnych nagłych przypadkach, omówione w pierwszym wydaniu, ale zostało poszerzone: o postępowanie w przypadku wstrząsu anafilaktycznego, w ciężkim zaostreniu astmy oskrzelowej, w porodzie fizjologicznym, resuscytacji kobiet ciężarnych oraz o postępowanie w urazach i ostrych chorobach jamy brzusznej.

[z *Przedmowy do drugiego wydania*]

„*Stany zagrożenia życia. Postępowanie lecznicze i leki stosowane w ratownictwie medycznym*” (wydanie drugie poszerzone) pod red. Danuty Cenajek-Musiał, Ireny Okulicz-Kozaryń i Małgorzaty Grześkowiak. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2009, s.357.

Introduction to clinical immunology

The textbook consists of two parts. The first of them, Practical Immunology is supposed to help a future physician to select immunodiagnostic tests useful for diagnosing diseases of immune background. The other part, Clinical Immunology includes 13 chapters adjusted to the same number of student

classes. The chapters are intended to assist in understanding immune mechanisms which determine clinical patterns and the course of individual diseases. [...]

Every chapter supplies data fully sufficient to allow the student to prepare for the classes. Our goal was an attempt to facilitate a medical student to understand immune mechanisms

involved in phenomena of human pathology. Contemporary immunology represents a difficult, complex and a continuously developing knowledge. There is no need to convince anybody as to its significance in medicine. It is important for almost any medical branch. On the other hand, students have frequently complained that they do not understand immunology and that respective classes tend to be boring. Confronting these postulates we have prepared a textbook containing a comprehensive, up to date information, with over 240 pages, numerous figures, list of key words, which should not only help in understanding complex immune phenomena but may be helpful also to doctors who already have started their professional work.

[from *Foreword*]

“*Introduction to clinical immunology for English-speaking students of medical faculty*” edited by Jan Żeromski. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2009, s.247.

Higiena pracy w pielęgniarstwie. Wybrane zagadnienia

Warunki pracy tzw. białego personelu ochrony zdrowia mogą być związane z występowaniem szeregu problemów natury medycznej i społecznej. [...]

Gdy weźmiemy do ręki aktualne dane statystyczne, dotyczące skutków warunków

pracy w ochronie zdrowia, dostrzec możemy, że to często pielęgniarki są populacją szczególnie obciążoną konsekwencjami zdrowotnymi swej pracy. Większość przypadków zawodowych chorób zakaźnych i alergicznych wśród pracowników medycznych w Polsce dotyczy tego zawodu. Praca pielęgniarki może powodować szereg konsekwencji – od wypadków przy pracy, poprzez choroby cywilizacyjne związane z pracą, aż do stwierdzanych chorób zawodowych. Niestety, w Polsce mimo dobrze sformułowanych aktów prawnych rzeczywistość w zakresie profilaktyki w warunkach pracy zawodowej pozostawia wiele do życzenia. Kondycja finansowa zakładów opieki zdrowotnej jest czynnikiem pogłębiającym także te problemy. Dostateczna wiedza pielęgniarek w tym zakresie może ograniczyć niekorzystne konsekwencje zdrowotne wyboru tego potrzebnego zawodu i satysfakcję z jego wykonywania. Współczesna higiena jako nauka i działalność praktyczna poświęcona rozpoznaniu, ocenie i kontroli zagrożeń zdrowotnych w środowisku pracy daje duże możliwości ograniczenia ich wpływu. Autorzy publikacji w kolejnych rozdziałach przedstawili wpływ poszczególnych czynników uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia w pracy pielęgniarki wraz z zasadami ograniczania przyczyn i skutków takich narażeń. Rozbudowane,

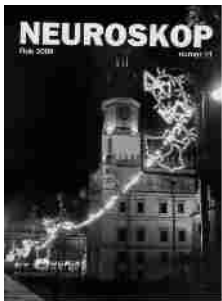

w porównaniu z pierwszym wydaniem, zostały rozdziały poświęcone ergonomicznej pracy z pacjentem, skutkom obciążeń układu ruchu oraz zasadom profilaktyki tych schorzeń. Ponadto, przedstawione zostały prawne zasady profilaktyki w miejscu pracy, orzecznictwa chorób zawodowych, a także rola specjalizacji pielęgniarstwie z zakresu ochrony zdrowia pracujących.

[z *Przedmowy*]

„*Higiena pracy w pielęgniarstwie. Wybrane zagadnienia*” pod red. Bartosza Bilskiego. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2009, s.276.

Czasopisma

Neuroskop

Powstałe w 1989 roku czasopismo naukowe „Neuroskop” od kilku lat ukazuje się w cyklu rocznym. Ukazują się w nim recenzowane artykuły z zakresu neurochirurgii, neurotraumatologii, neurologii, biomedycyny i neuroradiologii, raporty z badań klinicznych i doświadczalnych (krajowych i zagranicznych) oraz sprawozdania ze zjazdów i konferencji naukowych. Pismo prezentuje opisy nowych, dopiero wdrażanych lub mało rozpowszechnionych technik operacyjnych, a także innowacje już istniejących. Nie brakuje też akcentów historycznych, w tym poznańskich: w najnowszym numerze znajdziemy tłumaczenie (pośrednie, z angielskiego) dzieła Hippokratesa „O urazach głowy” oraz przyczynek do biografii laureata nagrody Nobla Emila von Behringa, który jako Asystent w 2. Przybocznym Pułku Huzarów w Twierdzy Poznań odrabiał państwowe stypendium, które pozwoliło mu ukończyć studia.

Neuroskop 2009 (11), red. nac. Stanisław Nowak. Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Fundacja na Rzecz Neurochirurgii im. Prof. Feliksa Tokarza.

Dental Forum 2/2009 (vol. XXXVIII)

Zapraszając do lektury tego numeru polecam zarówno prace oryginalne, jak i kliniczne. Nawyki żywieniowe użytkowników protez całkowitych, skargi lekarzy dentyków w Internecie, dostępność usług stomatologicznych dla niepełno-

sprawnych, patogenezę i rozwój zatrzymanych kłów – to interesujące tematy dla większości praktykujących stomatologów. Inne, takie jak: wpływ dojrzewania materiału kompozytowego na mikrotwardość, laserowe spawanie metalowych konstrukcji protetycznych, wpływ wgłębnego formowania na zmianę grubości płytki obturującej z tworzywa termoplastycznego, ocena struktury powierzchni ceramiki krzemionkowej czy ocena stabilności barwy i luminescencji materiałów kompozytowych stosowanych w protetyce stomatologicznej – to tematy ściśle specjalistyczne z zakresu materiałoznawstwa. Ocena stanu błony śluzowej jamy ustnej u pacjentów z chorobą Leśniowskiego-Crohna czy leczenie czynnościowe wad dotylnych – to zagadnienia, które zainteresują z pewnością klinicystów rzadziej spotykających się z problematyką tego typu.

[fragment tekstu *Od Redaktora Naczelnego*]

Dental Forum 2/2009 (vol. XXXVIII), red. naczelny Ryszard Koczorowski. Polskie Towarzystwo Stomatologiczne i Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Płyty

Rozwój fizyczny i sprawność ruchowa polskich dzieci i młodzieży

Niniejsze opracowanie stanowi zbiór publikacji dotyczących problematyki aktywności ruchowej człowieka od wczesnego dzieciństwa do dorosłości. Czytelnik znajdzie tu prace dotyczące rozwoju ruchowego małych dzieci, dzieci w wieku szkolnym, jak również młodzieży. Kilka doniesień naukowych odpowiada na pytanie, jaki wpływ na rozwój ruchowy ma uprawianie sportu zarówno na poziomie rekreacyjnym, jak też na poziomie akademickim. Wśród prezentowanych prac znajdziemy też szereg cennych opracowań epidemiologicznych przedstawiających poziom sprawności fizycznej w różnych grupach społecznych. Uzyskamy też odpowiedź na pytanie, jak typowe dla środowisk akademickich nawyki oraz przeciążenia wpływają na uczestnictwo w kulturze fizycznej, sprawność fizyczną, czy stan narządu ruchu. Część publikacji dowodzi też znaczącej roli propagatorów aktywności ruchowej, nauczycieli szkolnych i akademickich w kształtowaniu tejże kultury wśród dzieci i młodzieży.

[ze *Słowa wstępnego*]

„*Rozwój fizyczny i sprawność ruchowa polskich dzieci i młodzieży*” pod red. Andrzeja Deckerta i Włodzimierza Samborskiego. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2009, s.447.

Zaproszenia

W ramach XIII Poznańskiego Festiwalu Nauki i Sztuki Polska Akademia Nauk Oddział w Poznaniu, Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego oraz Uniwersytet Przyrodniczy zapraszają na wykłady, wystawy i prezentacje, które odbędą się 27 kwietnia 2010 (wtorek) w Ośrodku Nauki PAN przy ul. Henryka Wieniawskiego 17/19 w godzinach 10.00 – 15.10.

Pięcioro pracowników UMP przedstawi wykłady na temat struktury i funkcji układu nerwowego, guzów tarczycy u dzieci, pozytonowej tomografii emisyjnej, procesu wzrastania

POZNAŃSKI FESTIWAL NAUKI I SZTUKI

27 KWIETNIA 2010 ROKU

człowieka oraz przeszczepów. Oprócz tego w holu na parterze będzie można obejrzeć wystawę zdjęć o sporcie osób niepełnosprawnych i polskim ruchu paraolimpijskim, a także wziąć udział w lekcji pierwszej pomocy i poddać się badaniom profilaktycznym. Atrakcje przygotowane przez pozostałe uczelnie zapowiadają się również ciekawie. Zapraszamy!

Więcej informacji na stronie www.pan.poznan.pl.
Rezerwacja miejsc: Mariola Osiak,
tel. 61 8528 158, ompan@man.poznan.pl

V OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA „USTALANIE ZASAD KONTRAKTOWANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH PLACÓWKI MEDYCZNEJ”

- Znaczenie badań epidemiologicznych dla kontraktowania świadczeń
- Potrzeby, sposoby i zakres kontraktowania świadczeń zdrowotnych.
- Odniesienie płatnika do wytycznych medycznych w postępowaniu lekarskim
- Potrzeba istnienia standardów medycznych
- Rozliczanie podań chemioterapii w ramach leczenia szpitalnego
- Koszt potencjału zakładu medycznego

Termin Konferencji: 20 kwietnia 2010 r.

Miejsce Konferencji: Sala Senatu Centrum Kongresowo-Dydaktycznego przy ul. Przybyszewskiego 37 w Poznaniu.

Strona www: www.wco.pl/konferencja2010/

Opłata: 100 - 150 zł

Biurow Organizacyjne Konferencji
tel. (061) 8850 648
karolina.bogusz@wco.pl

wielkopolskie centrum onkologii

2. tydzień **MÓZGU** w Poznaniu

w ramach Światowego Tygodnia Mózgu

15-19 marca 2010

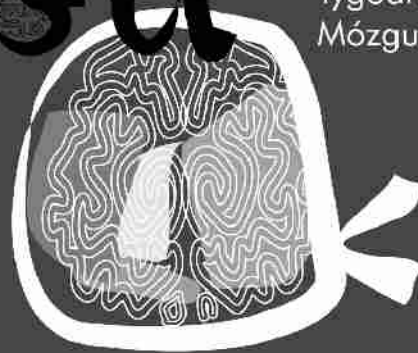
w godz. 17.00-19.00 wstęp wolny

Ośrodek Nauki PAN

ul. H. Wieniawskiego 17/19 w Poznaniu

tel (+48 61) 852 81 58

www.pan.poznan.pl e-mail: ompan@man.poznan.pl

Patronat Honorowy:

Wojewoda Wielkopolski
Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Prezydent Miasta Poznania
Prezes Oddziału PAN w Poznaniu

Organizatorzy:

Oddział Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu
Instytut Genetyki Człowieka PAN
Instytut Chemii Bioorganicznej PAN

Sponsor:

Fundacja Zakłady Kórnickie

PROGRAM

15.03. Poniedziałek

Inauguracja

17.00 Uroczyste otwarcie – Prof. dr hab. Jan Węglarz
Prowadzący: Prof. dr hab. Tomasz Twardowski
Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu

17.10 Perspektywy psychiatrii oczyma biologa

Wykład inauguracyjny: Prof. Jerzy Vetulani
Instytut Farmakologii PAN w Krakowie

19.00 Koncert kompozytorski. W programie polska i amerykańska muzyka perkusyjna

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego
w Poznaniu, Aula Nova

16.03. Wtorek

Tajemnice ludzkiej psychiki

Prowadzący: Prof. dr hab. Jerzy S. Nowak
Instytut Genetyki Człowieka PAN w Poznaniu

17.00 Pamięć nasza ulotna

Prof. dr hab. Leszek Kaczmarek, Instytut Biologii
Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN w Warszawie

17.45 Anoreksja – zaburzenie cywilizacyjne czy biologiczna predyspozycja

Prof. dr hab. Andrzej Rajewski
Klinika Psychiatrii Dzieci i Młodzieży UM w Poznaniu

17.03. Środa

Biologia a psychologia umysłu

Prowadzący: Prof. dr hab. Krzysztof Łastowski
Zakład Epistemologii i Kognitywistyki, Instytut Filozofii UAM

17.00 Osobowość – w poszukiwaniu jednej teorii?

Prof. dr hab. Anna Suchańska
Zakład Psychologii Osobowości, Instytut Psychologii UAM

17.30 Dieta zdrowa dla mózgu – czyli jak dbać o „szare komórki“?

Doc. dr hab. Anna Kowalska, Instytut Genetyki Człowieka PAN
w Poznaniu

18.00 Umysł ludzki a umysły zwierzęce

Prof. dr hab. Krzysztof Łastowski
Zakład Epistemologii i Kognitywistyki, Instytut Filozofii UAM

18.03. Czwartek

Działanie mózgu a działanie umysłu

Prowadzący: Prof. dr hab. Andrzej Klawiter
Zakład Logiki i Kognitywistyki, Instytut Psychologii UAM

17.00 Umysł w szponach technologicznej codzienności – rzecz o integrującym wymiarze kognitywistyki

Dr Dawid Wiener, Zakład Logiki i Kognitywistyki,
Instytut Psychologii UAM

17.45 Zobaczyć jak działa mózg. Nowoczesne metody obrazowania

Dr Mikołaj Pawlak, Zakład Logiki i Kognitywistyki,
Instytut Psychologii UAM

19.03. Piątek

Mózg człowieka: diagnostyka i leczenie schorzeń oraz procesy starzenia

Prowadzący: Prof. dr hab. Stanisław Nowak
Klinika Neurochirurgii UM w Poznaniu

17.00 Nowoczesne terapie guzów mózgu

Doc. dr hab. Eliza Wyszko
Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu

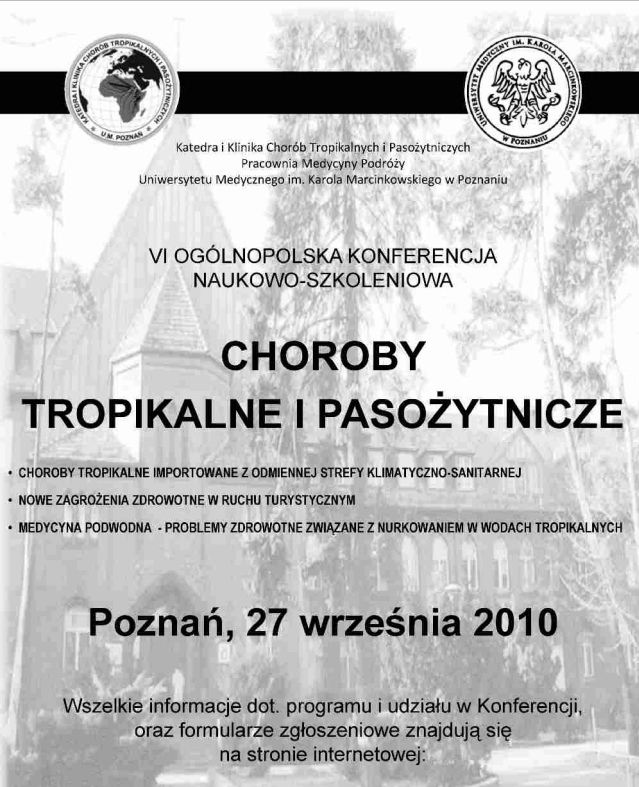
17.30 Udary krwotoczne w przebiegu tętniaków i naczynek mózgu. Diagnostyka i leczenie

Prof. dr hab. Stanisław Nowak, Klinika Neurochirurgii
i Neurotraumatologii, UM w Poznaniu

18.00 Każdy chce żyć długo, ale nikt nie chce być stary – co wiemy o procesie starzenia

Doc. dr hab. Jolanta Dorszewska
Katedra i Klinika Neurologii UM w Poznaniu

ODKRYWAJ Z NAMI TAJEMNICE MÓZGU!
ZAPRASZAMY!

Katedra i Klinika Chorób Tropikalnych i Pasożytniczych
Pracownia Medycyny Podróży
Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

VI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
NAUKOWO-SZKOLENIOWA

CHOROBY TROPIKALNE I PASOŻYTNICZE

- CHOROBY TROPIKALNE IMPORTOWANE Z ODMIENNEJ STREFY KLIMATYCZNO-SANITARNEJ
- NOWE ZAGROŻENIA ZDROWOTNE W RUCHU TURYSTYCZNYM
- MEDYCYNA PODWODNA - PROBLEMY ZDROWOTNE ZWIĄZANE Z NURKOWANIEM W WODACH TROPIKALNYCH

Poznań, 27 września 2010

Wszelkie informacje dot. programu i udziału w Konferencji,
oraz formularze zgłoszeniowe znajdują się
na stronie internetowej:

tropiki2010.poznan.pl

Redemptoris Missio
Fundacja Pomocy Humanitarnej

Małe, bose i przemarznięte

Polscy żołnierze w Afganistanie widują je codziennie biegnące za wojskowym patrolem w nadziei, że coś dostaną. Chcemy zakupić im nową, ciepłą odzież. Chcemy by przestały marznąć. Żołnierze zabiorą ubrania do Afganistanu i rozdadzą dzieciom.

Możesz nam w tym pomóc :

Poprzez wpłatę na nasze konto Fundacja Pomocy Humanitarnej
Redemptoris Missio ul. Grunwaldzka 86; 60-311 Poznań
konto nr: 09 1090 2255 0000 0005 8000 0192 z dopiskiem Pomoc dla Afganistanu.

Możesz również przywieźć lub wysłać nową, ciepłą odzież do Centrum Wolontariatu Fundacji Dom Parafialny (za kościołem św. Jana Kantego) ul. Grunwaldzka 86 ; 60-311 Poznań.
Możesz również wziąć udział w aukcji charytatywnej na Allegro, użytkownik Agawa_82

KONTAKT Z NAMI: tel. 061 862 13 21; medicus@ump.edu.pl; www.medicus.ump.edu.pl

Akcje wspierają:

Kto kpt. Cezary Godlewski, nr: 10606 11022

Dziękujemy!

Jak co roku, tuż przed Świątami Bożego Narodzenia w rektoracie odbyła się uroczystość pożegnania odchodzących na emeryturę pracowników naukowych naszej uczelni.

W samo południe 21 grudnia 2009 rektor Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu prof. Jacek Wysocki oraz dziekani Wydziału Lekarskiego I i Nauk o Zdrowiu prof. Ryszard Marciniak i prof. Włodzimierz Samborski dziękowali za wieloletnią pracę przechodzącym w tym roku na emeryturę pracownikom naukowym. Byli to:

- prof. dr hab. **Zygmunt Muszyński** – były kierownik Katedry i Zakładu Bakteriologii Farmaceutycznej
- prof. dr hab. **Bogusław Pawlaczyk** – były kierownik Katedry Pielęgniarstwa Pediatricznego
- prof. dr hab. **Roman Wachowiak** – były kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej
- prof. UM dr hab. **Roman Meissner** – były kierownik Katedry i Zakładu Historii Nauk Medycznych
- prof. UM dr hab. **Michał Umbreit** z Katedry i Zakładu Chemii Nieorganicznej i Analitycznej
- dr n. przyr. **Małgorzata Szwabe** z Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej
- dr med. **Wacława Oszczyk-Paluszak** z Kliniki Kardiologii i Nefrologii Dziecięcej
- mgr **Elżbieta Charońska** z Pracowni Pielęgniarstwa Społecznego.

Oprócz ośmiorga obecnych na spotkaniu na emeryturę odchodzą także:

– dr n. przyr. **Iłona Mirska** z Katedry i Zakładu Bakteriologii Farmaceutycznej

– dr n. med. **Jolanta Marciniecka-Hędzulek** z Kliniki Stomatologii Zachowawczej i Periodontologii

Wszystkim wymienionym osobom Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu składa wyrazy wdzięczności za wieloletnią pracę na rzecz uczelni i nauki polskiej.

Seniorzy w Polonezie

Mimo trzaskającego mrozu (-13°C) około 200 osób spotkało się w ostatnim tygodniu stycznia na tradycyjnym śniadaniu noworocznym, organizowanym przez Koło Seniora UMP.

Już od kilkunastu lat emerytowani pracownicy naszego uniwersytetu zbierają się w sali bankietowej hotelu Polonez, by w bożonarodzeniowo-noworocznej atmosferze zapoznać się z rocznym sprawozdaniem finansowym zrzeszającego ich Koła Seniora i spotkać z władzami uczelni. Przede wszystkim jednak jest to okazja, dla wielu jedyna w roku, by zobaczyć się i porozmawiać z dawnymi współpracownikami, znajomymi i przyjaciółmi.

Jak minął rok 2009

Spotkanie poprowadziła przewodnicząca Koła Seniora, Regina Tobolewska, która po przedstawieniu obecnych na spotkaniu przedstawicieli władz uczelni, omówiła działalność koła w roku 2009. Zrzeszało ono na koniec roku kalenda-

rzowego 688 osób (w tym 526 pań i 162 panów). Trzydziestu emerytowanych pracowników uniwersytetu zmarło w ubiegłym roku. Ich pamięć zebrani uczcili minutą ciszy.

Zeszłoroczny budżet koła w wysokości 516 710,60 zł został jak zwykle podzielony na wypłaty z funduszu socjalnego (na dofinansowanie wypoczynku; wnioski należy składać do końca roku kalendarzowego), zapomogi bezzwrotne (dla osób w trudnej sytuacji życiowej; wnioski należy składać do 25 lutego, 25 maja, 25 września i 25 listopada) i fundusz na utrzymanie koła, z którego finansuje się także coroczne spotkanie przy noworocznym stole.

Jak co roku Koło Seniora umożliwiała swoim członkom poznanie ziemi ojczystej. W trzech jednodniowych wycieczkach po Wielkopolsce i dwudniowej do Częstochowy, organizowanych wspólnie z poznańskim oddziałem PTTK, wzięło

udział 138 członków koła. Podobne wyjazdy planuje się na rok bieżący. Propozycje miejsc wartych zwiedzenia należy zgłaszać prowadzącym koło w godzinach jego urzędowania (wtorki i piątki 10-12.30, Col. Wrzoska, pok. 102; tel. 061-854-68-07) do końca marca. Przypominamy, że w wycieczkach koła seniora mogą brać udział także aktualni pracownicy naszej uczelni.

O uczelni i nie tylko

Sprawozdanie finansowe i turystyczne zebrani przyjęli przez aklamację. Następnie aktualną sytuację Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu przedstawił pokrótce jej dawnym pracownikom rektor, prof. Jacek Wysocki. Przyznał, że jest to dla niego moment szczególnego wzruszenia, bowiem widzi wśród słuchaczy swoich dawnych nauczycieli akademickich i osoby, które pamięta z czasów, gdy nie myślał nawet o tym, że będzie kierował uczelnią. Wszystkim obecnym rektor UMP złożył życzenia noworoczne.

Seniorzy także chętnie korzystali z okazji przełamania się opłatkiem. W nieformalnej części spotkania oddali się towarzyskim rozmowom, nie tylko wspomnieniowym. Jednym z popularnych tematów aktualnych była kwestia zasygnalizo-

Kazimierz Bryś

Obecny na spotkaniu rektor UMP przedstawił zebrany najnowsze informacje z życia uczelni

wanego przez rektora przejęcia Szpitala Wojskowego przez Uniwersytet Medyczny.

MKN

50 lat minęło...

W pięćdziesiąt lat po ukończeniu studiów na Wydziale Lekarskim i Oddziale Stomatologii AM w Poznaniu 26 września 2009 roku absolwenci z roku 1958 spotkali się na uroczystości odnowienia dyplomu lekarza i lekarza dentystry.

Oficjalna część uroczystości, przygotowana przez uczelnię, odbyła się w nowym Centrum Dydaktyczno-Kongresowym Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego

Marian Krawczyński

Humory dopisywały wszystkim.
Na zdjęciu dr Henryka Sapińska, pediatra i pulmonolog z Ostrowa Wlkp., oraz Aleksandra Granatowicz-Młyniec, laryngolog z Warszawy.

w Poznaniu, przy al. Przybyszewskiego 37. Wcześniej większość Jubilatów uczestniczyła w dziękczynnej mszy św. w kościele oo. pallotyńów.

Na uroczystość jubileuszową przybyło z kraju i z zagranicy (m.in. z Niemiec, Francji i USA) 175 osób. To uroczyste spotkanie zaszczylił swą obecnością JM Prorektor UMP – prof. Grzegorz Oszkiniś, Dziekan Wydziału Lekarskiego I – prof. Ryszard Marciniak, Prodziekan Wydziału Lekarskiego I – prof. Jarosław Walkowiak oraz Prodziekan Wydziału Lekarskiego II ds. Oddziału Stomatologii – prof. Jerzy Sokalski. Obecny był również Kanclerz UMP – mgr Bogdan Poniedziałek. To dzięki jego decyzjom przygotowanie tej uroczystości było znacznie łatwiejsze. Nad sprawną realizacją programu i przebiegiem uroczystości czuwała zawsze bezbłędna pani Elżbieta Marciniak – wieloletni kierownik Dziekanatu WLI.

Niebanalne przemowy i nostalgiczne wspominki

Uroczystość otworzył i prowadził starosta roku – niżej podpisany Marian Krawczyński. Pan rektor i panowie dziekani w swoich niebanalnych przemówieniach i ciepłych słowach przekazali zebrany jubilatów, jako swoim nauczycielom, wyrazy wysokiego uznania za 50 lat realizacji powołania

Marian Krawczyński

Podczas uroczystego obiadu.
Od lewej: dr Andrzej Topilko, były adiunkt Zakładu Patomorfologii AM, później pracownik naukowy Instytutu Pasteura w Paryżu;
prof. Bogdan Woźniewicz, kierownik Zakładu Patologii IP Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie;
Antoni Dmochowski, były dyrektor Wielkopolskiego Centrum Medycyny Pracy z małżonką dr Hanką Dmochowską (Instytut Zachodni)

lekarzkiego w różnych warunkach i na różnych stanowiskach. Poza pięknym okolicznościowym dyplomem UMP, zredagowanym w języku łacińskim, oraz dyplomem Stowarzyszenia Absolwentów UMP, każdy jubilat otrzymał piękną różę oraz okolicznościowy tom z notkami biograficznymi i wspomnieniami absolwentów, zatytułowany „50 lat w służbie Eskulapa”. Stowarzyszenie Absolwentów UMP w Poznaniu reprezentował jego wiceprezes – dr med. Maciej Stolzmann. Wspomniął on swojego ojca, prof. Zdzisława Stolzmann, jako naszego dziekana i wykładowcę. W imieniu jubilatów słowa podziękowania do władz uczelni skierował kol. Antoni Dmochowski. Oficjalną część uroczystości zakończono odśpiewaniem „Gaudeamus”. Jubilaci podążyli na spotkanie towarzyskie i uroczysty obiad w restauracji „Brovaria” na Starym Rynku, gdzie kontynuowano wzajemne rozpoznawanie się i przy lampce wina wspominano młodzieńcze lata studiów, naszych wykładowców, a także wymieniano wrażenia i refleksje z jakże różnych dróg życiowych i profesjonalnych. Zadowoleni ze wspólnego spotkania, niekiedy z lekką nutą nostalgii, żegnaliśmy się już w godzinach wieczornych na pięknie iluminowanym Starym Rynku.

A teraz trochę statystyki

Po 50 latach, spośród absolwentów rocznika 1958 w liczbie 320 lekarzy i 84 stomatologów, na apel ankietowy odpowiedziało 175 osób (61% zawiadomionych absolwentów), w tym 34 stomatologów (57%). Z naszego grona zmarło 73 lekarzy i 8 stomatologów. Na naszym roku studiów zawarto 16 małżeństw, a 12 z nas uzyskało tytuł profesora (każdy w innej specjalności, poza dwoma pediatrami).

Większość ankietowanych absolwentów Wydziału Lekarskiego uzyskała specjalizację w następujących dziedzinach:

choroby wewnętrzne (38), pediatria (26), chirurgia (17), położnictwo i ginekologia (10), okulistyka (8), medycyna przemysłowa (8), anestezjologia (6), anatomia patologiczna (6), otolaryngologia (5). Zwykle jako druga specjalizacja, znalazły się także: organizacja ochrony zdrowia (8), medycyna społeczna (6), medycyna kolejowa (6), medycyna pracy (5). Czterokrotnie reprezentowane były medycyna ogólna, dermatologia, pulmonologia, analityka i diagnostyka laboratoryjna oraz radiodiagnostyka. W naszym gronie doszukano się trojga psychiatrów i specjalistów medycyny szkolnej oraz po dwóch kardiologów, urologów, radiologów, balneologów, patologów, transfuzjologów i specjalistów chorób zakaźnych. Zaledwie pojedynczo podano: endokrynologię, hematologię, kardiologię, neonatologię, neurologię, reumatologię, foniatrię, ftyzjatrię, seksuologię, epidemiologię, medycynę paliatywną i medycynę sportową.

Wśród 34 stomatologów najczęściej reprezentowane były: stomatologia ogólna (14), zachowawcza (8) i dziecięca (8). W dalszej kolejności podano: protetykę (3) oraz ortodontję i chirurgię szczękowo-twarzową (2).

Oczywiście, liczby te nie mogą oddać udziału absolwentów jednego rocznika Alma Mater Posnaniensis w rozwój polskiej medycyny czy ratowanie zdrowia i życia pacjentów. Nieco więcej informacji i refleksji na temat losów życiowych i 50-letniej drogi zawodowej medyków mogą dostarczyć zainteresowanym opublikowane wspomnienia.

prof. Marian Krawczyński

Archiwum Mariana Krawczyńskiego

Część oficjalna uroczystości odbyła się w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym UMP

Nowe tytuły, stanowiska i stopnie naukowe

Profesury tytularne

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

1. prof. dr hab. **Grzegorz Oszkinis**
2. prof. dr hab. **Julian Malicki**
3. prof. dr hab. **Witold Młynarczyk**

Profesury uczelniane

■ WYDZIAŁ LEKARSKI I

1. dr hab. **Robert Juszkat**
stanowisko profesora nadzwyczajnego
2. dr hab. **Magdalena Figlerowicz**
stanowisko profesora nadzwyczajnego

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

1. prof. dr hab. **Joanna Twarowska-Hauser**
stanowisko profesora zwyczajnego
2. prof. dr hab. **Krzysztof Linke**
stanowisko profesora zwyczajnego
3. prof. dr hab. **Marian Grzymisławski**
stanowisko profesora zwyczajnego
4. dr hab. **Fryderyk Pukacki**
stanowisko profesora nadzwyczajnego
5. dr hab. **Zbigniew Krasiński**
stanowisko profesora nadzwyczajnego
6. prof. dr hab. **Bogdan Rydzewski**
stanowisko profesora zwyczajnego
7. dr hab. **Agnieszka Dobrowolska-Zachwieja**
stanowisko profesora nadzwyczajnego
8. dr hab. **Anna Jablecka**
stanowisko profesora nadzwyczajnego

Habilitacje

■ WYDZIAŁ LEKARSKI I

Doktorzy habilitowani nauk medycznych

1. w zakresie medycyny – kardiologii
dr **Przemysław Guzik**
„Asymetria rytmu serca, krótko- i długotrwałe składowe zmienności rytmu serca u zdrowych osób”

2. w zakresie medycyny - reumatologii

dr **Piotr Leszczyński**

„Ocena ryzyka złamań u kobiet chorych na reumatoidalne zapalenie stawów”

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

Doktorzy habilitowani nauk medycznych

1. w zakresie biologii medycznej

dr n. chem. **Andrzej Pławski**

„Molekularne uwarunkowania rodzinnej polipowatości gruczolakowatej jelita grubego (FAP) w populacji polskiej”

Doktoraty

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

Doktorzy nauk medycznych w zakresie medycyny

1. lek. med. **Dorota Jezierska**

„Wybrane czynniki prognostyczne w wewnątrzczaszkowych przerzutach raka płuca leczonych radiochirurgicznie”

Doktorzy nauk biologicznych w zakresie biologii medycznej

1. mgr psych. **Natalia Guglas-Jankowiak**

„Jadłowstręt psychiczny jako czynnik wpływający na jakość życia młodych kobiet w wieku od 17 do 25 roku życia”

2. mgr fizjoterapii **Marcin Wytrązek**

„Badania elektromiograficzne dla uzupełnienia diagnostyki i oceny postępów leczenia rehabilitacyjnego u chorych z objawami bólowymi mięśni”

Doktor nauk medycznych w zakresie biologii:

1. mgr biotech. **Magdalena Depa-Martynów**

„Wpływ obecności wybranych transkryptów w gametach męskich na ich potencjał rozrodczy”

■ WYDZIAŁ LEKARSKI II

Doktorzy nauk medycznych w zakresie medycyny:

1. lek. med. **Ewelina Anna Szczepanek**

„Hemiogeneza tarczycy – profil kliniczny oraz analiza molekularno-genetyczna”

2. lek. med. **Tomasz Szczapa**

„Ocena przydatności mieszaniny tlenu i helu w leczeniu ciężkiej niewydolności oddechowej u noworodka”

Doktorzy nauk medycznych w zakresie stomatologii:

1. lek. stom. **Anna Biczysko-Murawa**

„Ocena wpływu dymu tytoniowego na strukturę nabłonka wielowarstwowego płaskiego jamy gębowej i migawkowego tchawicy u szczurów, badania doświadczalne”

2. lek. stom. **Małgorzata Kuc-Michalska**

„Długość trwania skoku wzrostowego u pacjentów z I i III klasą szkieletową w oparciu o analizę kręgów szyjnych metodą CVM”

3. lek. stom. **Anna Sójka**

„Ocena przydatności ultradźwiękowej techniki instrumentalnej w diagnostyce dysfunkcji narządu żucia”

4. lek. stom. **Edyta Ciężka**

„Ocena obrony antyoksydacyjnej śliny kobiet w ciąży powikłanej cukrzycą”

Doktorzy nauk medycznych w zakresie biologii medycznej:

1. mgr anal. med. **Joanna Łupicka**

„Rozwój nerwów rdzeniowych u zarodków ludzkich od piątego do ósmego tygodnia”

■ WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU

Doktorzy nauk medycznych w zakresie medycyny:

1. mgr **Adam Pogorzała**

„Funkcje życiowe osób po totalnej endoprotezoplastyce stawu biodrowego”

2. mgr **Ewa Kempka-Dobra**

„Ocena dysbalansu mięśniowego u dzieci w wieku przedszkolnym”

Na posiedzeniu Senatu

2 grudnia 2009

Senat:

1. uchwalił zmiany w

- statucie Szpitala Klinicznego im. Karola Jonschera
- „Regulaminie studiów podyplomowych w zakresie analityki medycznej”
- „Regulaminie w sprawie trybu i warunków kierowania i odbywania podróży w celach naukowo-szkoleniowych poza granice kraju przez pracowników i doktorantów uczelni”
- „Regulaminie wyjazdów w ramach programu LLP ERASMUS”

2. nadał budynkowi przy ul. Smoluchowskiego nazwę Collegium im. Doc. Marcina Sarnowskiego

3. pozytywnie zaopiniował wnioski o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego:

- dr hab. Roberta Juskata z Zakładu Radiologii Klinicznej Katedry Radiologii
- dr hab. Agnieszki Dobrowolskiej-Zachwiei z Katedry i Kliniki Gastroenterologii, Żywienia Człowieka i Chorób Wewnętrznych

4. zmienił uchwały w sprawie wysokości pensum dydaktycznego

5. wyraził zgodę na utworzenie w ramach Centrum Nauczania w Języku Angielskim Sekcji E-learning i Sekcji Symulacji Medycznej

6. pozytywnie zaopiniował propozycję Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego o nadanie nazwy „Karolek” Domowi Studenckiemu przy ul. Rokietnickiej

27 stycznia 2010

Wicewojewoda wielkopolski Przemysław Pacia wręczył odznaczenia państwowe oraz dyplomy nagród Minister Zdrowia pracownikom naszej uczelni a studentom – dyplomy stypendiów Minister Zdrowia [patrz str. 15]

Senat:

1. uchwalił zmiany w zasadach rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 2010/2011

2. zaakceptował:

- terminy egzaminów wstępnych i terminy składania dokumentów na studia w roku akademickim 2010/2011
- przelicznik matury zdawanej na poziomie rozszerzonym na poziom podstawowy

3. pozytywnie zaopiniował wnioski o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego:

- dr hab. Magdaleny Figlerowicz z Kliniki Chorób Zakaźnych i Neurologii Dziecięcej III Katedry Pediatrii
- dr hab. Anny Jabłeckiej, kierownika Zakładu Farmakologii Klinicznej

4. wyraził zgodę na powołanie prof. dr hab. Elżbiety Kaczmarek na kierownika Zakładu Bioinformatyki i Biologii Obliczeniowej Katedry Patomorfologii Klinicznej

5. uchwalił zmiany w Statucie Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego Szpitala Klinicznego im. Wiktora Degi.

Polna

Ginekologiczno-Położniczy Szpital Kliniczny przy ul. Polnej to nowoczesna, największa tego typu jednostka medyczna w Polsce, o ponad stuletniej historii i skomplikowanej topografii w zlepku obiektów z różnych epok. Jednak dla większości Poznaniaków jeżycki szpital jest interesujący z innego powodu: to przede wszystkim miejsce ich własnego urodzenia.

Zapomnianym inicjatorem powstania tej placówki był pochodzący z Krotoszyna dr Alfons Toporski, niemiecki dyrektor działającego od 1800 roku przy ul. Grobla Instytutu Kształcenia Położnych. Gdy w 1897 roku samorząd prowincjonalny podjął decyzję o zakupie działki i wybudowaniu nowoczesnego szpitala dla położnic ze szkołą dla akuserek, Jeżyce były jeszcze podmiejską wsią, co do dziś potwierdza nazwa ulicy Polnej. Na zachód od niej rozciągały się wówczas rozległe pola uprawne i łąki. Gdy cztery lata później w nowym budynku przyjmowano pierwsze pacjentki, ich dzieci rodziły się już w Poznaniu, powiększonym o trzy wielkie, szybko rozwijające się dzielnice (Jeżyce, Wildę i Grunwald).

Kobięcy kwartał

Podobnie jak miasto, szpital rozwijał się skokowo, powiększając swoje gabaryty, a czasem i terytorium. Pierwszym i do dziś najbardziej wyróżniającym się budynkiem jest zaprojektowany przez Heinricha Grüdera (ówczesnego architekta miejskiego) ceglany, trójdzielny i trzykondygnacyjny gmach wzdłuż ul. Polnej ze skrzydłem dyrekcyjnym od strony ul. Jackowskiego (wówczas Koszarowej – Kasernenstrasse). Pozostały teren działki, pomijając kilka małych obiektów (kaplica, pralnia, lodownia), przeznaczono na zieleń, z której miały korzystać pacjentki – sale chorych były zwrócone w stronę parku, podczas gdy okna gabinetów lekarskich wychodziły na ulicę.

W latach 1912-1913 obiekt powiększył się o część umieszczoną na rogu Polnej i Bukowskiej (proj. Fritz Teubner), która – choć różniąca się stylem – tak wtopiła się w starszy budynek, że do dziś obie części mało kto rozróżnia (także oficjalnie jest to jeden budynek A). W ten sposób pojemność szpitala powiększyła się do 200 łóżek.

Międzywojnie

W łózkach tych w czasie I wojny światowej leżeli głównie ranni żołnierze, jednak wkrótce wróciły tu pacjentki. Pierwszym polskim dyrektorem placówki został dr Stanisław Łazarzewicz. Krótce potem Krajowa Klinika dla Kobiet stała się siedzibą Katedry Położnictwa i Chorób Kobięcych, której szefował dotychczasowy prymariusz szpitala, a wkrótce profesor, Bolesław Kowalski. Dzięki jego staraniom powiększono oddział ginekologiczny, zbudowano nowoczesną salę operacyjną oraz otworzono dwa nowe oddziały: wodoleczniczy i rentgenologiczny. Plany rozbudowy były jeszcze ambitniejsze, realizację okrojono jednak ze względu na światowy kryzys finansowy.

W roku 1928, po zakupieniu 50 mg radu, klinika na Polnej stała się pierwszym polskim ośrodkiem, w którym leczono nowotwory ginekologiczne promieniowaniem. Innowacją na skalę kraju było także zorganizowanie „pogotowia położniczego” (polikliniki wyjazdowej). Działająca nadal Szkoła Położnych poszerzyła zakres nauczania, przedłużając naukę z 9 miesięcy do dwóch lat. Warto w tym miejscu przypomnieć „prawą rękę” prof. Kowalskiego, pierwszą polską położną na Polnej, przełożoną Jadwigę Kluczównę.

Po II wojnie światowej

Wycofując się z miasta, Niemcy spalili i zburzyli 1 budynek kliniki, zniszczyli też jej wyposażenie. Odbudowa zaczęła się bardzo szybko, bo jeszcze w trakcie trwania walk o Cytadelę. W latach 50-tych placówka powiększyła się o nową izbę przyjęć i obszerną salę wykładową z 300-osobowym audytorium. Krótce po wojnie szpital posiadał już 220 łóżek, ale wciąż ani jednego pediatry!

W dawnym skrzydle dyrekcyjnym (od strony ul. Jackowskiego) przez 10 lat funkcjonowała Wojewódzka Stacja Krwiodawstwa. Na początku lat 60-tych wprowadza się na jej miejsce II Klinika Pediatria, kierowana przez prof. Olecha Szczepkiego. Po jej przenosinach do nowego szpitala na Ogrodach pozostają tu neonatolodzy z doc. Kazimierą Jerzykowską i prof. Ireną Twarowską.

Dziś

Od 1991 roku do szpitala przyłączono powojсковą działkę od strony ul. Wawrzyniaka. Umieszczono tam zespół przyszpitalnych poradni oraz zaplecze techniczne szpitala (m.in. pralnia, magazyny, archiwum). Ostatnim etapem zmian lokalowych szpitala była rozciągnięta na kilkanaście lat budowa budynku diagnostyczno-zabiegowego (B) z charakterystycznym sześcianem nad wejściem od ul. Jackowskiego.

Obecnie na terenie placówki funkcjonuje 6 katedr i 13 klinik UMP, a w ich ramach 20 oddziałów szpitalnych (plus izba przyjęć) z 410 łózkami. Szpital posiada najwyższy (III) stopień referencji w zakresie ginekologii, położnictwa i neonatologii.

W ciągu stu lat istnienia szpitala hospitalizowano tu ok. 1 200 000 osób, wykonano grubo ponad 100 tysięcy operacji i obsłużono 400 tysięcy porodów. W minionym roku przyszło tu na świat 6 400 dzieci.

Magdalena Knapowska-Niziołek
urodzona i rodząca na Polnej

Kto podchodzi do szpitala od strony ulicy Polnej, nie domyśli się prawdziwych rozmiarów kliniki. Dopiero z lotu ptaka widać wielkość założenia

Nowy budynek diagnostyczno-zabiegowy nawiązuje kształtem i kolorystyką do najstarszych części szpitala

Za budynkiem projektu Teubnera zachowano skrawek szpitalnego parku z pięknym platanem

Przeszklony łącznik między budynkami gmachu A: najstarszym i dobudowanym w latach 1912-1913

Jedna z ozdobnych ankiei na dawnym skrzydle dyrekcyjnym

Do przyszpitalnych przychodni można dojść od ul. Wawrzyniaka lub Jackowskiego

Kulig w Ameryce!

Ilościowa analiza morfologiczna wypustek śnieżynkowych...

W ostatnią sobotę karnawału pracownicy Katedry i Zakładu Histologii i Embriologii UMP wybrali się do Ameryki. Nie Północnej, Południowej ani Środkowej, tylko do naszej, wielkopolskiej.

Korzystając z wyjątkowej w tym roku, prawdziwie zimowej aury, w gospodarstwie agroturystycznym „Ameryka” na skraju Puszczy Noteckiej urządzili kuligi i bitwę na śnieżki, a także – jak przystało na pracowników wyższej uczelni – test z pięćdziesięciu pytań na temat katedry i uniwersytetu (wszyscy zdali, choć pytania były podchwytliwe i trudne!) oraz badania naukowe, co potwierdzają specjalne certyfikaty, rozdane uczestnikom pod koniec imprezy.

Dodatkową atrakcją dla ducha była wizyta w pałacu Twardowskich w Kobylnikach, natomiast zmęczone ciała posilono gorącą zupą węgierską, kiełbaskami i karkówką z rusztu, przepysznym bigosem i nieodzownym na kuligach grzańcem.

Dwadzieścia pięć osób, z prof. Zablem na czele, bawiło się znakomicie. Jeśli pogoda dopisze, za rok wybierają się znowu!

